ԻԲ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5829 — ՄԱՐՏ 21/3 ԱՊՐԻԼ 1905 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 27 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1323 — ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5829

درعلیه غلطه‌ده آرهوالک غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ, կամ ինչ որ ալ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Ծանրոց Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐՀԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Մամուլը այս օերս արձագանգը եղաւ գեղեցիկ, օգտակար ու օրինակելի բարեգործութեան մը՝ որուն նմանը գրեթէ տեսնուած չէ մեր մէջ։ Վսեմ. Պօղոս փաշա մտադրութիւն յայտներ է արհեստագիտական բարձրագոյն վարժարան մը հիմնելու Գահիրէի մէջ, իր իսկ անձնական ծախքով, արհեստական կրթութեան մղում տալու համար։

Ան գործնական մտքի տէր անձնաւորութիւն մը՝ որուն այս մեծ բարեգործութիւնը ամէն կերպով գնահատելի, գովելի եւ ծափահարելի է։

Ան բարերարութիւն մը՝ որուն բազմակողմանի օգուտները գերազանց են ուրիշ ո եւ է բարիքէ։ Երկար ժամանակէ ի վեր խնդրոյ առարկայ եղած եւ յեղյեղուած ճշմարտութիւն մըն է թէ հարկ է մի միայն չոր ու ցամաք ուսումը չգոհանալ, այլ անոր հետ սորվեցնել արհեստ։

Վսեմ. Պօղոս փաշայի կողմէ յայտնուած այս անմոռանալի մտադրութիւնը կը թելադրէ զիս մէկ քանի խորհրդածութիւններ ընելու, որոնք չեմ կրնար թէ կարեւորութենէ ու շահեկանութենէ զուրկ համարուին։

Մեր Թաղային վարժարանները յաճախող աշակերտները մեծ մասամբ աղքատ կամ եսնաֆ ծնողքներու զաւակներ են եւ մատի վրայ կը համրուին հարուստները։ Ասոնք շրջանաւարտ ըլլալով՝ վերջապէս կամ գրագիր, վարժապետ, վարժուհի պիտի ըլլան, եւ կամ թէ մէկ քանի տարիներ վարժարան յաճախելէ յետոյ, դպրոցական ծախքերուն չկրնալով տոկալ, արհեստի մը պիտի դրուին իրենց ծնողքին կողմէ, առանց ընդունակութիւններին նկատի առնուելու։

Հոն ալ աւելի վարպետին, խանութին, տան ծառայական գործերովը կը զբաղի քան արհեստ կը սորվի, շատ անգամ ալ վարպետին անլուր լուտանքներուն, յանդիմանութեանց ու նոյն իսկ հայհոյութեանց նշաւակ ըլլալով։ Այսպէս 5–6–7 տարիներ ետքը հազիւ կը յաջողի «գալֆա» մը ըլլալ, ան ալ եթէ այդ արհեստին ընդունակութիւն կամ փափաք ունի, իսկ եթէ ոչ՝ քիչ ատեն մէջ զանազան արհեստներ պիտի փոխէ։ Ասոր հակառակ, եթէ տարիներով ուսման պարապի, շատ շատ՝ գրագիր կամ վարժապետ պիտի ըլլայ, ինչ որ լեգէոններով կը վխտան հիմա հրապարակի վրայ։

Իսկ եթէ աղջիկ է, ուսման հետեւելով, ի վերջոյ վարժուհի մը պիտի կրնայ ըլլալ։ Մեր վարժուհիներուն թիւը՝ պէտք եղածէն աւելի է արդէն։ Եւ կամ թէ աղջիկը 10–12 տարեկան ըլլալուն պէս՝ ծնողքը կամաց մը տունը պիտի նստեցնէ զայն, ըսելով թէ «կարդաց, կարդաց, վարժուհի՞ պիտի ըլլայ»։ Ահա աս է մեր Թաղ. վարժարանները յաճախող երկսեռ աշակերտաց վիճակը։

Քիչերն են որ երկրորդական ուսման փափաք, յօժարութիւն եւ կամ ամէնակարեւորը՝ նիւթական կարողութիւնը ունենան հետեւելու։

Ասոր դարմա՞նը։

Պէտք է մայրաքաղաքիս մէկ քանի կեդրոն կարեւոր Թաղերու մէջ արհեստագիտական վարժարաններ հաստատել մեր երկսեռ աշակերտաց համար։ Բերա արդէն բաւական տարիներէ ի վեր ունի աղջկանց յատուկ քիչ ու շատ կանոնաւոր արհեստարան-վարժարան մը։

Սակայն ատիկա կը բաւէ՞ եւ կամ կը գոհացնէ՞ մայրաքաղաքիս բոլոր աշակերտուհիներուն արհեստական կրթութիւն տալու։ Պիտի առարկուի թէ ամէն Թաղ. վարժարանի մէջ աղջկանց համար ձեռագործի դաս մը հաստատուած է շաբաթական մէկ քանի ժամ։ Այդչափը բաւակա՞ն կը համարիք. եւ կամ թէ ո՛ր աստիճան խնամով կ'աւանդուի, որպէս զի աղջիկներ կարենան իրենց սորված ձեռագործական արհեստէն օգտուիլ։

Երկրորդ, ո՛ւր է մանչերու արհեստանոցը։ Արհեստներու գոնէ տարր. սկզբունքները մանչերուն սորվեցնելու համար ի՛նչ ըրած ունինք։ Ոչինչ։ Բաց ի Ս. Փրկչեան որբանոցէն, կարծեմ ո՛չ մէկ վարժարանի մէջ արհեստներու վերաբերեալ դաս մը կ'աւանդուի, նոյն իսկ շաբաթական առնուազն 2-3 ժամ։

Ինչո՞ւ մէկ քանի կարեւոր Թաղեր առաջնութիւնը չունենան օրական մէկ քանի ժամ արհեստներու վրայ դասաւանդութիւններ հաստատելու։

Արհեստագիտական կրթութիւնը անհրաժեշտ պէտք մը դարձած է եւ պէտք է որ ներմուծենք զայն մեր կրթական ծրագրին մէջ։ Այս առթիւ պիտի խնդրեմ Ուսումնական Խորհրդէն որ ի մօտոյ բարեփոխուելիք Կրթական Ծրագրին մէջ հաճի բաւական ընդարձակ բաժին մը տալ նաեւ արհեստական ուսման ու կրթութեան, որ այնքան կարեւորագոյն է մեզի համար։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՍՐՎԱՁԵԱՆ

ԿԱՐՃ ԽՕՍՔԵՐ

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՊԱՐՍԱՒԸ

Արդար ու օրինաւոր գնահատումը անբաղդատելի իրաւունքն է ամէն անոնց, որոնք գործ մը կը ցուցնեն գնահատուելու իրական արժանիքով օժտըւած, գործ մը որուն մէջ բարի խիղճը, աննախապաշարեալ միտքը, գովելի սիրտը բան մը կը գտնեն գնահատելու ու քաջալերելու համար։

Այն յաւակնոտ նկատումները ու իրական անզգուշութիւնները զոր կ'ընենք իրարու հանդէպ, այն անձկամիտ դատումները ու ոչ-լրջախոհ տեսութիւնները որոնց առարկայ կը դարձնենք ամէն բարիք, իսկական աւերումներ կը գործեն։ Բոլորովին սխալ սկզբունք մըն է աս, որ հակառակ իր յառաջդիմութեան, դատապարտող ազդեցութեան ու չլռող ներգործութեան, ամրապէս արմատացած է մեզմէ շատերուն հոգիներուն մէջ։ Պէ՞տք է ծափահարելու առատօրէն մեր ընկերոջ յառաջդիմութիւնները։

Օրինակները աւելի պերճախօս են։ Երկու կրթական պաշտօնեաներ չեն ուզեր իրարու առաւելութիւնները գնահատել ու աչքերնին մեծ մեծ կը բանան՝ իրարու թերութիւնները արեւ-ալքարը հանելու համար, օրովհետեւ ամէն մէկը իր ընկերին գնահատումին մէջ անձկամտօրէն իր արժանիքին անկումը կը զգայ ու անոր մէկ աննշան թերութեան խոշորացոյցով դիտուելուն մէջ՝ իր «ես»ին փառաւորումը։ Խեղճե՛րը չեն գիտեր որ փոքրոգիներն են միայն գնահատելէ խորշող ու անձկամիտներն են որ ուրիշ մը գովելու ու գնահատելու մէջ իրենց լռելեայն դատապարտութիւնը ու անկումը կը զգան։

Երկու աշակերտներ որոնք իրարմէ գերազանց համարուիլ կ'ուզեն, առանց իրական արժանիքի բարձրութիւնները, դիրքերը մագլցելու, հապա, միայն իրարու կարողութիւնները քողածածկելու, գնահատելիութիւնները ուրանալու անարդարութեան ճամբէն քալելով։ Շատ դիւրին պիտի ըլլար գնահատումներու դափնիներով ծանրաբեռնուած տաղանդ զարգացնել, եթէ ուրիշներ մտածելով միայն կարելի ըլլար ան։

Երկու վաճառականներ չեն դադրիր իրար անպատուելէ, վարկաբեկել ու իրարու գործին վրայ անհիմն տարաձայնութիւններ յերիւրելէ, կարծելով թէ ա՛ս է յաջողելու ճամբան։

Հապա ի՛նչ ըսենք այս անխիղճ սկզբունքը մինչեւ կրօնքին սրբավայրերուն մէջ տանող ու զանոնք սրբապղծող եկեղեցականներուն, որոնք ճշմարտութեան ու արդարութեան պաշտօնեաները ըլլալու մեծ կոչումը ունին։

Հրապարակագիրներ ու գրողներ ալ կան որ տասը համբակ, միւսին գրչակ մակդիրները փակցնելու ու զանոնք անկարող պիտակելու մէջ կը կարծեն տեսնել իրենց գրչի վարպետութիւնը։

«Կարճ խօսքեր»ս չերկարեմ, սիրելի ընթերցող, ու դուն ալ ինծի հետ հաճէ քաջութիւն տալու աս իրողութեան ճշմարտութիւնը հաստատելու համար թէ, գնահատել չենք գիտեր։

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ

ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԶՆԶԷ՞ ԿԱՆԱՆՑ ՍԻՐԱՅԻՆ ԶԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Ա.

Սիրային կարողութիւնները հետեւանքն են զգայասիրութեան (sensualité) եւ դիւրազգայութեան (sensibilité), այսինքն այն յատկութիւններուն՝ որոնցմով մարդ կը զգացուի բարիէն ու չարէն, գեղեցիկէն ու տգեղէն։ Զարգացած կիներու այդ կարողութիւններն աւելի՛ նուրբ են, բայց նաեւ աւելի՛ լաւատես՝ քան չզարգացած կիներունը. աս է ամբողջ տարբերութիւնը։

Կարելի է երեւակայել դասակարգութիւն մը այնպիսի՛ էակներու՝ որոնց ծայրագոյն սահմաններն անո՛նք են, ուր համակրական կամ սիրային կարողութիւնները ծայրայեղ ու անզգեցիկ զօրութիւն մը ունենան։ Այդ ծայրագոյն սահմանները կազմուած են այնպիսի՛ էակներէ՝ որոնց քով յատկութեանց համեմատութիւնները շարունակական կերպով մը կը զանազանին, այնպէս որ կարելի է գտնել ամէն միջանկեալ յարաբերութիւններ։

Տգէտ կինը զգայնիկ կամ զգայասէր է միայն։ Ուսեալ կինը, միայն, ճշմարտապէս զգայուն է։

Բ.

Նախնական մարդիկ կամ անո՛նք որ այնպէս մնացած են, ինչպէս նաեւ կենդանիները՝ երբ զբաղուին կը ճանչնան միայն իրենց զգայարանքներուն գոհացումը։ Ասոր հակառակ, երբ իմացականութիւնը կը զարգանայ, զգայասիրութիւնը կամ զգայականութիւնը կը նուազի, եւ դիւրազգայութիւնը կ'արթննայ։ Ցեղին մտաւորական մշակութիւնը աւելի՛ կարեւորութիւն առնելով՝ միեւնոյն ատեն մտաւոր դաստիարակութիւն մը տեղի կ'ունենայ, որով դիւրազգայութիւնն ալ վերջապէս կ'ազնուանայ։ Կը մնայ միայն, երեւութականին մէջ, միտքին ինչպէս նաեւ էակին զգայուն մասին զարգացումը։

Այն ատեն ճիշդ միեւնո՛յն բանը տեղի կ'ունենայ էակին մէջ՝ ի՛նչ որ կը պատահի մարմնին մէջ՝ երկու մերձակայ գործարաններու զուգահեռական ընդլայնումին։ Գործածուած գործարանները աւելի՛ զօրաւոր կ'ըլլան, մինչդեռ անգործութեան ենթարկուածները տկար կը ծիւրին։ Երկու յարակից գործարաններու զարգացումը համեմատական է անոնց ծագում տուող մարզանքներու աստիճանին հետ։ Նմանօրինակ համեմատութեամբ մը կարելի է հաստատել թէ մտաւորական որոշ զարգացումի մը հանդէպ պիտի գտնենք ծիւրացած, թաքուն կամ խիստ զարգացած զգայնութիւն մը, եւ ասոր հակառակ՝ որոշ դիւրազգայութեան մը համար կարելի պիտի ըլլայ ենթադրել մտաւորական զարգացման ամէն աստիճանները։

Բոլոր յարակից հանգամանքները հաւասար են, ա՛ս միակ սահմանափակումով (restriction) թէ կարողութեան մը արտասովոր ու ծայրայեղ զարգացումը, անոր ծայրաստիճան մեծակումը՝ ուրիշ կարողութեան մը ծիւրացումովը միայն կրնայ գոյանալ։

Գ.

Կ'ըսեն յաճախ թէ այր մարդիկ աւելի՛ զգայուն են։ Թերեւս ասոր մէջ նախահայրութեան (atavisme) եւ դարաւոր յանկուցումի մը խնդիր կայ։ Բան մը ստոյգ է միայն. աս է թէ մտաւորական մշակութիւնը երբ մղուի իր խիստ բարձր աստիճանին, իր ծայրագոյն սահմանին, առաջ կը բերէ ծիւրացումը սիրային զգացումներուն եւ նոյն իսկ բոլոր միւս հոգեկան կարողութիւններուն։ Խնդրոյն շահեկանութիւնը պիտի ըլլար այն ատեն գիտնալ թէ մտաւորական զարգացման այդ աստիճանը ո՞ւր բարձր է կնոջ մէջ՝ քան այր մարդուն։ Ստուգիւ անձ փափաքական է ան. հարկ պիտի ըլլար սահմանել որոշ միութիւն մը, թուագրել բոլոր տարբեր աստիճանները եւ միջիններ գտնել։ Չի կարծուիր որ կարելի ըլլայ որոշ եզրակացութեան մը յանգիլ պարզ երեւոյթներու նախապատուութիւն տալով։ Անոնք որ Ֆեմինիսթ են, պիտի կարծեն թէ այդ տարբերութիւնը, կամ աւելի ճիշդը՝ այդ անհաւասարութիւնը գոյութիւն չունի այր ու կին մարդուն միջեւ։

Կինը, այր մարդուն պէս, աւելի նրբանաշակ զգայնութիւն մը կը ստանայ իր իմացականութիւնը զարգացնելով։

Թարգմ. Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Հաշտութեան զրոյցներ.— Ո՞վ պիտի առնէ առաջին քայլը.— Լրագիրներուն կարծիքը.— Կարեւոր լուր մը.— Տրակոմիրով եւ Կրիբենպերկ։

Բարիզ, 29 մարտ.— Էքօ տը Բարի հետեւեալ հեռագիրը առած է Բեդերբուրկի իր թղթակցէն.

«Միշտ շատ կը խօսուի հաշտութեան վրայ, սակայն ճիշդ իրողութիւն մը հաստատուած չէ տակաւին այդ զրոյցներուն։ Ռուս կառավարութիւնը կը շարունակէ ծանուցանել թէ «Միշտ որոշած է պատերազմը շարունակել եւ թէ հետեւաբար որ եւ է առաջարկութիւն ո՛չ ըրած է եւ ոչ ալ ընելու տրամադիր է Ճաբոնի հետ հաշտութեան բանակցութեանց ձեռնարկելու՝ ուղղակի եւ կամ որ եւ է միջնորդութեան միջոցաւ»։ Ինչպէս երէկ ալ կ'ըսէի, յայտնի է սակայն թէ չէզոք տէրութիւններ՝ մանաւանդ Անգլիա եւ Ֆրանսա, Ճաբոնի կարծիքը իմանալ կ'ուզեն թէ ի՛նչ տեսակ պայմաններ ընդունելու պատրաստ է։ Այդ պայմանները ոչ-պաշտօնապէս պիտի հաղորդուին Ռուսիոյ, եւ, եթէ ընդունի, միջնորդութիւնը պիտի կատարուի՝ իրարու հետ յարաբերութեան մէջ դնելու պատերազմիկները որոնց եւ ոչ մէկը կ'ուզէ նախաձեռնութիւն ունենալ։ Այսօր դիւանագէտ մը կ'ըսէր ինծի.— «Երբ պաշտօնապէս իմանանք թէ հաշտութեան վրայ կը խօսուի, հաշտութիւնը արդէն սկզբունքով կատարուած պիտի ըլլայ։ Առտու մը յանկարծ հաշտութեամբ պիտի արթննանք։» Այս խօսքերուն վրայ աս պիտի աւելցնեմ թէ դիւանագիտական բոլոր շրջանակներուն մէջ հաշտութիւնը հաւանական եւ մօտալուտ կը նկատեն, պատուաւոր հաշտութիւն մը ընել կ'ուզեն։ Վլատիմիր մեծ դուքսը հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Բնաւ պիտի չընդունինք այն տեսակ հաշտութիւն մը որ պատուաւոր չըլլայ։ Մեր զինուորները անշուշտ դժբաղդութիւններ ունեցան, բայց ատոնք այն տեսակ դժբաղդութիւններ են որոնց Ռուսիա կրնայ տոկալ, առանց վերջնական պարտութեան մը հանդէպ գտնուած ըլլալու։ Մեր դիմադրութեան ոյժը Ճաբոններէն աւելի է եւ վերջնական յաղթանակին համար բնաւ չեմ տարակուսիր։» Նովոյէ Վրեմիա ալ կ'ըսէ.— «Բարեբաղդաբար Ֆրանսայի մէջ խիստ բանիմաց ու կարեւոր քաղաքական անձնաւորութիւններ շատ կան որոնք կը հասկնան թէ վաղաժամ եւ տարօրինակ հաշտութիւն մը Ռուսիոյ համար չի կրնար այն տեսակ կացութիւն մը պահպանել, որով կարենայ իր նախնական կարեւորութիւնը պահել՝ իբրեւ դաշնակից Ֆրանսայի։» Սակայն ո՛վ կ'ըսէ թէ տարօրինակ պայմանները պիտի առաջարկուին Ռուսիոյ եւ եթէ Ճաբոն այդ տեսակ բան մը ընել ուզէ, ո՛վ պիտի պահանջէ Ռուսիայէն որ ընդունի։ Կ'իմանամ նաեւ թէ Նիքոլա կայսեր շուրջը, օրէ օր աւելի աննպաստ հանգամանք մը ստացող լուրերու հանդէպ, հաշտութեան կուսակցութիւն մը կը կազմուի։ Պահպանողականները դեռ երկար ատենի համար յաղթանակ մը յուսալի չեն գտներ Մանչուրիոյ մէջ եւ կը սկսին կարծել թէ հաշտութիւնը ամէն կերպով լաւագոյն արդիւնքներ պիտի ունենայ։ Զօրահանութեան դժուարութիւններն ալ նկատողութեան առնելով չի յուսացուիր որ Ռուսիա իր մայրաքաղաքէն 12,000 քիլօմեթր հեռուն կարենայ օգտակարապէս ընել պէտք եղած ճիգը՝ պարտութեան մատնելու ճաբոնական բանակը որուն զինուորները աքանչելի եռանդ մը ցոյց կու տան։ Ուրեմն հաշտութիւնը պարտաւորիչ է մանաւանդ անոր համար որ երկրին մեծամասնութիւնը մեծաձայն կը պահանջէ։ Պատերազմի դաշտէն պաշտօնական տեղեկութիւն մը չկայ։ Մասնաւոր աղբիւրէ մը իմացայ թէ Ռուսերուն նահանջը կը շարունակէ։ Հայլունճէն Քուանչէնցէն ու Քիրինէն ալ պիտի հեռանան։ Ճաբոնները մեծ արագութեամբ կը յառաջանան դէպ ի այդ կողմերը։ Բեդերսպուրկի մէջ ձեռնհաս պաշտօնարաններուն պահած լռութիւնը աննպաստ նշան մը կ'երեւայ, որով ամէն ոք կ'ուզէ գիտնալ թէ Ռուսերը նոյն իսկ Սունկարիի գիծն ալ պիտի կրնա՞ն պաշտպանել։ Այնպէս կը նկատուի թէ Ճաբոնները Քիրինէն շրջանցիկ ընդարձակ շարժում մը կը պատրաստեն, գրաւելու պարէնաւորման այդ կարեւոր կեդրոնը եւ Խարպին–Վլատիվոսթոք երկաթուղին կտրելու (ինչ որ արդէն կատարուած իրողութիւն մըն է, ինչպէս ծանուցին հեռագիրները.—Ծ. Խ.)։ Այդ կերպով ծովեզերքէն շատ հեռուն պիտի չմնան եւ ասկէ, քանի որ ծովին տէրն են, պիտի կրնան նոր զինուորներ ու ռազմամթերք առնել։ Գրիփենպերգ զօրավարին հետ խօսեցայ։ Ինչպէս ծանուցի, այդ զօրավարը Գ. զօրաբանակին հրամանատար կարգուած է։ Լուրը պաշտօնական է, այս առաւօտէն ի վեր։ Գրիփենպերգ երկու շաբաթէն ճամբայ պիտի ելլէ։ Բանակին ընելիքին վրայ բան մը չի կրնար ըսել, վասն զի ամէն բան Լինեւիչէն ու պարագաներէն կախում ունի։ Գրիփենպերգ զօրավարը կորովամիտ մարդ մըն է, 63 տարեկան. զինուորական պերճ մըն է։ Երբեմն մեծադղորդ վէճեր ունեցաւ Տրակոմիրով զօրավարին հետ, որուն տրամադրութեան տակ ծառայեց իբրեւ հրամանատար 12րդ զօրաբանակին։ Գրիփենպերգ համբաւաւոր է իր քաջութեամբը եւ յանդգնութեամբը։ Ոմանք կ'ուզեն գիտնալ թէ այդ յատկութիւնները ժամանակակից պատերազմի մը մէջ անհրաժե՞շտ են, եւ թէ աւելի լաւ պիտի չըլլար որ [illegible] գիտութիւն, գործնական գիտութիւն, մեծ գիտութիւն։ Համոզուած եմ որ Գրիփենպերգ [illegible] ցոյց պիտի տայ, վասն զի ունի։

—«Միջնորդութեան զրոյց եղաւ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ թէ հաշտութեան ի նպաստ խիստ կարեւոր քայլ մը առնուած է։ Թէեւ ամբողջ ճիշդը ամէն տեղ գիտեմ, սակայն չկրցայ ճշդել մը կամ հաստատութիւն մը ձեռք բերել այդ զգայացունց լուրին համար զոր Ցարսկոյէ-Սելոյէն եկողներ բերին։ Իրազեկ անձեր կ'ըսեն թէ Մ. Նահանգները յաջողեր են Ռուսերն ու Ճաբոնը իրարու հետ յարաբերութեան մէջ դնել եւ թէ Նիքոլա կայսրն ալ հաշտութեան համամիտ է, որուն պարագան կը պայմանէ։ Ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ այդ լուրը ծանուցանող յայտագիր մը պիտի հրատարակուի վաղը Ռուսիոյ մէջ։ Միթէ այս զրոյցները անհիմն են. [illegible] թէ ոչ։ Միթէ, երբ՞ հաշտութիւն կնքուի է։ Տակաւին չեմ համարձակիր հաւատալու, եւ [illegible] կը հաստատեմ։

— Ռուսիոյ մէջ հրատարակուած նամակով մը Տրակոմիրով համաձայնութիւն կը յայտնէ Կրիփենպերգի որ [illegible] պաշտօնէն հրաժարումով մը հեռացած է իր պաշտօնատեղիէն։ Տրակոմիրով, սակայն, կը մեղադրէ Կրիփենպերգը որ [illegible] ըրած է որոշ պարագաներուն հետ, որոնց հանգամանքն ու ընկերութիւնը զգացած էր [illegible] մէջ։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Ռուս բանակին դիրքերը.— Սպայակոյտի սպայի մը նոր տեսակցութիւն.— Լաւատեսութիւն։

Բարիզ, 29 մարտ.— Փըթի Փարիզիէնի Բեդերսպուրկի թղթակիցը սա հեռագիրը կ'ուղղէ իր լրագրին.

«Սպայակոյտը նուազ զգուշաւոր է։ Ուստի կրցայ իմանալ թէ ռուսական բանակին մէկ մասը հիմա կը գրաւէ զօրաւոր դիրքեր, փութով պաշտպանողական վիճակի վերածուած, Զանկ-Ֆուի եւ Քուանկ-Զենկի մէջ՝ երկաթուղիին գիծին վրայ։ Ռուս զօրավար մը, որուն հետ տես-

---

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 36

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ԾՈՎԵԶԵՐՔԻՆ ԵՐԿԱՅՆՔԸ

—Գործը գէշ է, տիկին, պատասխանեց տեղակալը։ Եթէ անոնք, որոնց հետքերը կը տեսնենք հոս, Եսքիմոսներ են, դէպ ի հիւսիս շարունակած ըլլալու են իրենց ճամբան։ Ընդհակառակը, եթէ երբեք Հնդիկ են անոնք, հիմա թերեւս հետազօտելու վրայ ըլլան որսորդութեան յարմար այս նոր գաւառը, ինչպէս կ'ընենք մենք ալ։ Դարձեալ կ'ըսեմ թէ շատ ձախաղ պարագայ մըն է ատիկա։

—Բայց կարելի՞ է ճանչնալ թէ ինչ ցեղի կը վերաբերին անոնք, հարցուց տիկին Բոլինա Պէրնէթ։ Դժուա՞ր է հասկնալ որ Եսքիմոսի թէ հարաւակողմի Հնդիկ են անոնք։ Ինծի այնպէս կը թուի որ բարքերով եւ ծագումով իրարմէ այնքան տարբեր ցեղեր չեն կրնար միեւնոյն կերպով քալել, թող մը։

Տիկին Բոլինա Պէրնէթ իրաւունք ունէր. այդ կարեւոր խնդիրը կրնար լուծուիլ՝ բանակատեղի մասին մանրամասն քննութիւն մը կատարելով։

Ուստի Ճէսբըր Հապսըն եւ իր ընկերներէն մէկ քանին ձեռնարկեցին այդ քննութեան, եւ մանրազնին կերպով հետազօտեցին ո եւ է հետք, մոռցուած առարկայ, նոյն իսկ ո եւ է նշան, եզրակացութեան մը յանգելու համար։ Բայց ոչ գետինը եւ ոչ ալ մարած մոխիրները ի վեր չէին հաներ բաւարար նշան մը։ Անասուններու ոսկորները, հոս ու հոն թողուած, բան մը չէին յայտներ։ Տեղակալը, շատ սրտնեղած, պիտի վերջացնէր այդ անօգուտ քննութիւնը, երբ տիկին Ճօլիֆէի ձայնը լսուեցաւ, որ դէպ ի ձախակողմ հարիւր քայլ հեռացած էր։

Ճէսբըր Հապսըն, տիկին Բոլինա Պէրնէթ, յիսնապետը, տասնապետը, եւ ուրիշ քանի մը հոգի ուղղուեցան դէպի մանկամարդ Քանատացւոյն, որ անշարժ կը կենար՝ աչքերը գետնին յառած ու ուշադրութեամբ։

Երբ անոր մօտ հասան,

—Հետքեր կը փնտռէ՞ք, աւասիկ, ըսաւ Տիկին Ճօլիֆէ, խօսքը Հապսըն տեղակալին ուղղելով։

Ու Տիկին Ճօլիֆէ բաւական մեծ թըւով ոտքի հետքեր ցոյց կու տար, որոնք շատ լաւ կը նշմարուէին կակուղ հողին վրայ։

Ցուցանշական հետք մը կրնային ըլլալ ատոնք, որովհետեւ Հնդիկին ու Եսքիմոսին ոտքերը իրարմէ կը տարբերին թէ՛ ձեւով եւ թէ կօշիկով։

Բայց ամէն բանէ առաջ, Ճէսբըր Հապսըն զարմանք զգաց այդ հետքերուն եզական կազմութեան հանդէպ։ Մարդկային ոտքի մը ճնշումէն, կօշիկով ծածկուած ոտքի մը ճնշումէն առաջ եկած ըլլալու էին այդ հետքերը, բայց արտասովոր պարագայ մը կը ներկայանար. միայն գարշապարի հետքեր կը նշմարուէին։ Կրունկի հետքը կը պակսէր։ Մինչ որ, եզականօրէն բազմապատկուած, իրարու մօտիկ ու զիրար խաչաձեւող հետքեր էին ատոնք, շատ սեղմ շրջանակի մը մէջ ամփոփուած։

Ճէսբըր Հապսըն իր ընկերներուն դիտել տուաւ այդ եզական պարագան։

— Քալող մարդու մը ոտքի նշանները չեն ատոնք։

— Եւ ո՛չ ալ ցատկող մարդու մը, քանի որ կրունկը կը պակսի, յարեց տիկին Բոլինա Պէրնէթ։

— Ո՛չ, պարող մարդու մը քայլերն են, պատասխանեց Տիկին Ճօլիֆէ։

Անտարակոյս Տիկին Ճօլիֆէ իրաւունք ունէր։ Եթէ լաւ քննուէին այդ հետքերը, ո եւ է տարակոյս չպիտի մնար թէ այդ հետքերը չէին վերաբերեր բացի պարի մարզանքը ընող մարդու մը։ Ծանր, ճնշող, յոխորտիչ պար մը չէր կրնար ըլլալ, այլ թեթեւ, սիրուն, զուարթ պար մը։ Այս դիտողութիւնը անվիճելի էր։ Բայց ո՞վ կրնար ըլլալ զուարթ նկարագրի տէր այդ մարդը, որ պարելու գաղափարը յղացած կամ պէտքը զգացած էր ամերիկեան ցամաքին այդ սահմանին վրայ, բեւեռային շրջանակէն քանի մը աստիճան վեր։

— Եսքիմոսի մը ըլլալու չէ, ըսաւ տեղակալը։

— Եւ ո՛չ ալ Հնդիկի մը, գոչեց տասնապետ Ճօլիֆէ։

— Ո՛չ, Ֆրանսացիի մըն է, ըսաւ յիսնապետ Լօնկ հանդարտօրէն։

Ու ամէնուն կարծիքով, Ֆրանսացի մը միայն կրնար պարել երկրագունտին մէկ ծայրը։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

ԿԷՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ԱՐԵԳԱԿԸ

Յիսնապետ Լօնկի այս հաստատումը քիչ մը խիստ էր։ Յայտնի էր թէ պարած էին, բայց ո՛րքան ալ թեթեւ պար մը ըլլար ատիկա, չէր կարելի եզրակացնել թէ Ֆրանսացիի մը կողմէ կատարուած ըլլար ան։ Սակայն Ճէսբըր Հապսըն տեղակալը համակարծիք գտնուեցաւ յիսնապետին, թէեւ ոչ ոք աւելորդ կը համարէր այդ կարծիքը։ Ամէնքն ալ աս ենթադրութիւնը ըրին թէ ճամբորդներու խումբի մը մէջ գտնուած ըլլալու էր Վէթըրիսի հայրենակից մը, վերջերս այդ տեղը բնակած։

Ինչպէս կը հասկցուի, այս դիտողութիւնը չգոհացուց տեղակալը։ Ճէսբըր Հապսըն վախցաւ որ իրմէ առաջ մրցակիցներ կանխած ըլլան անգլիական Ամերիկայի հիւսիս-արեւմտեան քաղաքներուն վրայ։ Ընկերութիւնը որքան ալ գաղտնի պահած ըլլար իր ծրագիրը, անշուշտ արտաձայնուած ըլլալու էր Քանատայի կամ Մ. Նահանգաց առեւտրական կեդրոններուն մէջ։

Պահ մը ընդհատուած գնացքը վերսկսելուն՝ տեղակալը շատ մտահոգ երեւոյթ մը ունէր. բայց իր ուղեւորութեան այդ կէտը հասնելէ յետոյ չէր կրնար ետ դառնալ։

Այս միջադէպէն յետոյ, տիկին Բոլինա Պէրնէթ սա հարցումը ընելու մղուեցաւ բնականաբար.

—Պարոն Ճէսբըր, միթէ Ֆրանսացիներու կարելի՞ է հանդիպիլ դեռ բեւեռային ցամաքին վրայ։

—Այո՛, տիկին, պատասխանեց Ճէսբըր Հապսըն, եթէ ո՛չ Ֆրանսացիներու, գէթ Քանատացիներու, ինչ որ միեւնոյն բանը ըսել է գրեթէ։ Ասոնք սերած են Քանատայի առաջին Ֆրանսացիներէն, այն թուականին երբ Ֆրանսային կը վերաբերէր Քանատա։ Ճշմարիտը խօսելով՝ ատոնք մեր ամենէն ահարկու հակառակորդներն էին։

(Շարունակելի)

ռակցեցայ, ու յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Կրնամ հաւաստել ձեզ թէ բնաւ վերջին ատենները հասած չենք, ինչպէս կ'ուզեն հաւատցնել տալ պատերազմական թղթակիցները։ Լինիեվիչ նոր զինուորներ ստացաւ, որոնք զրկուեցան այն պահուն իսկ երբ կը սկսէր Մուգտէնի ճակատամարտը, եւ որոնք, հետեւաբար, մեծ մասամբ հասած են պատերազմի դաշտը։ Այդ զինուորներուն համար չեմ կրնար ըսել թէ ո՛րքան են, սակայն անշուշտ քանի մը տասնեակ հազարի չափ ըլլալու են։ Առնուած վերջին տեղեկագիրները նոյնպէս՝ վիրաւորներու, մեռելներու եւ գերի իյնածներու թիւը շատ վար է նախապէս ծանուցուածէն։ Դեռ ամէն բան կորսնցուցած չենք եւ եթէ Ճաբոնները մեր մորթը կ'ուզեն, շատ սուղի պիտի նստի իրենց»։ Հարցուցի թէ չի՞ հաւատար մօտալուտ հաշտութեան մը. ռուս զօրավարը վեր ցատկելով ըսաւ.— «Հիմա հաշտութիւն պիտի չկնքենք։ Առանց ծանր անգաղտնապահութիւն մը գործած ըլլալու չեմ կրնար ձեզ ըսել թէ ի՛նչ բանի վրայ հիմնուելով կը խօսիմ, սակայն կրնամ յայտարարել որ ամառուան համար ռազմավարական ծրագիր մը կը պատրաստուի մեծ աշխատութեամբ սպայակոյտին կողմէ եւ թէ այս անգամուան համար ամէն բան նախատեսած ենք։ Եթէ խօսքիս կը հաւատաք, հաշտութիւնը դեռ կնքուած չէ, ի՛նչ որ ալ ըլլայ»։ Չեմ կրնար պնդել, սակայն կրնայ ըլլալ որ խօսակցիս հաւատքը ծանր հարուած մը ստանայ քիչ ատենէն»։

ՄԱՆՋՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Զինուորական գործողութիւններ.— Լինիեվիչ զօրավարին կացութիւնը.— Ճաբոններուն ռազմական ծրագիրը։

Բարիզ, 29 մարտ.— Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Բըթի Ժուռնալի.— «Ճաբոնեան զօրքեր կը սկսին առաջանալ։ Լինիեվիչ զօրավարին կացութիւնը բաւական մտահոգութիւն տալու կը բերէ։ Կը կարծուի թէ Ճաբոնները նորէն յաջողած են ռուսական բանակին ետին անցնիլ՝ Մանկոլիայէն դառնալով։ Երէկ իրիկուան զրոյց կ'ըլլար թէ Սախալին կղզիին կացութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ։»

—Բեդերսպուրկէն Բըթի Բարիզիենի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ զինուորական շրջանակներուն մէջ թէեւ կը յայտարարուի որ բանակը վերակազմուած է, սակայն ալ յայտնի է որ իրեն նոր զինուոր 25,000 հոգի միայն տրուած է՝ երկաթուղիի պահակազօրքերէն եւ թէ պաշարները հինգ օրուան ուտելիք միայն կրնան ստանալ։

—Որքան կարելի է հասկնալ հեռագիրներէն, որոնք այնքան շատ տեղեկութիւն մը չեն պարունակեր, Ճաբոնները կողմնակի շարժում մը կը պատրաստեն, որով Լինիեվիչ զօրավարը պիտի հարկադրուի թողուլ Քուն-Ջու-Լինկի իր հիմնական դիրքերը։ Եթէ Ռուսները Թէլինկը պարպեցին, դիւրաւ տրուեցաւ թէ Նոճի զօրավարին բանակը, Սին-Մին-Թինկի մէջ ունեցած իր գործողութեանց խարիսխովը, մեծ ճամբայ մը ունէր դէպ ի հիւսիս, Մանչուրիոյ ռազմական ճամբուն երկայնքը, որ Սին-Մին-Թինկէն Գաուէն կ'երթայ Սանկարի վրայէն։ Այդ ճամբուն հետեւող բանակ մը Ռուսներուն կողմէ նուազ ընդդիմութեան պիտի հանդիպի, վասն զի Ռուսները դէպ ի երկաթուղին կը փակին, աւելի դէպ ի արեւելք։ Ասկէ զատ վերջին բանակը առատ պաշար պարունակող երկրի մը մէջ գտնուելու առաւելութիւնը պիտի ունենայ։ Երբ բանակ մը որ այդ ճամբուն կը հետեւի, ռազմագիտական տեսակէտով կը սպառնայ անդրսիպերիական երկաթուղիին, նաեւ անդրմանչուրիականին Քուն-Ջու-Լինկի եւ Խարպինի մէջտեղը։ Վերջապէս՝ այդ կողմէն գալով ճաբոնական զինուորները աւելի շատ պիտի յառաջանան քան թէ Ռուսներուն շուրջը դառնալ փորձող բանակ մը՝ արեւելեան կողմէն, Քիրինի լեռնոտ վայրերէն։ Հետեւաբար կարելի է կարծել թէ արեւմտեան կողմէն է որ կը կատարուի Ճաբոններուն գլխաւոր շրջանցիկ շարժումը՝ մինչդեռ Ռուսներուն ձախ կողին վրայ, որոնք [illegible] Մուգտէնի [illegible] են։ Անշուշտ սահմանագլուխներու խնդիրը չէ որ Ճաբոններուն հոգ պիտի պատճառէ։ Արդէն այդ սահմանագլուխը բաւական դէշ գծուած է. նաեւ Մանկոլիոյ այդ մասը ճիշդ այն տեղն է, ուրկէ Ռուսները տարիէ մը ի վեր կ'առնեն իրենց պաշարներուն մեծ մասը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Հաշտութեան զրոյցներ.— Ֆրանսայի դերը.— Ճաբոնական փոխառութիւն.— Ռուսիոյ վարկը

Լոնտոն, 29 մարտ.— Բարիզէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, որուն կարծիքը ուզած էր Ռուսիա թէ նախաձեռնութիւն պիտի առնէ՞ Ճաբոնի հետ հաշտութեան բանակցութեանց համար, պատասխաներ է թէ կ'ընդունի, պայմանով որ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունի բարեկամական գործակցութիւնը ապահովուի իրեն։

—Թոքիոյէն կը հեռագրեն Սթանտարտի.—Ճիճի Շիմբօ բնական կը գտնէ որ Ֆրանսա քիչ մը անհանգստութիւն զգայ իր դաշնակիցին ազդեցութեանը անկումէն եւ թէ փափաքող ըլլայ խաղաղութեան վերահաստատման գէթ Ռուսիոյ հետ իր յարաբերութեանց արժէքը պահպանելու համար։ Ճիճի Շիմբօ միեւնոյն ատեն կասկած կը յայտնէ թէ ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի չկրնայ համոզել Ռուսիան հաշտութիւն կնքելու համար։ Ամէն պարագայի մէջ՝ համաձայնութեանց կանխահաս կարգադրութիւնը Ճաբոնէն աւելի Ռուսիոյ օգտակար պիտի ըլլայ, որով Ճիճի Շիմբօ կը յորդորէ Ճաբոնը կարեւորութիւն չտալ հաշտութեան զրոյցներուն եւ շարունակել կիրառումը նախապէս իր որոշած ծրագրին։

—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Գերմանիոյ, Հոլանտայի եւ Պելճիքայի սեղանաւորները որոշեր են հինգ միլիոն անգլիական ոսկի ստորագրել՝ ճաբոնական երրորդ փոխառութեան համար։ Բոլոր լրագիրները կը շնորհաւորեն կառավարութիւնը՝ այդ փոխառութիւնը Մուգտէնի յաղթութեան հետ միեւնոյն ժամանակ կատարած ըլլալուն համար։

—Սթանտարտ կը հրատարակէ Լոնտոնի մէջ Ռուսիոյ ելմտական գործակատար Պ. Ռութքովսքիի մէկ նամակը, որով այս վերջինը խստիւ կը բողոքէ երեք տարիէ ի վեր անգլիական լրագիրներուն կողմէ կատարուած փորձերուն դէմ՝ հանրային կարծիքը մոլորեցնելու Ռուսիոյ վարկին նկատմամբ։ Լոնտոնի կարեւոր լրագիր մը, 1902 հոկտ. 22ին, բացարձակապէս կը յայտարարէր որ Անգլիոյ շահը կը պահանջէ թող չտալ որ Ռուսիա իր զարգացման անհրաժեշտ եղած միջոցները ստանայ. գրեթէ ամէն օր յօդուածներ կը հրատարակուին թէ Ռուսիա պիտի չկրնայ հատուցանել իր պարտքերը, թէ իր միջոցները բոլորովին սպառած են եւայլն։ Պ. Ռութքովսքի յետոյ կէտ առ կէտ կը հերքէ անգլիական լրագիրներուն հրատարակութիւնները՝ Ռուսիոյ ելմտական վիճակին վրայ։ Բաղդատութիւն մը կ'ընէ անգլիական եւ ռուսական ելմտացոյցներուն միջեւ եւ կ'եզրակացնէ թէ այդ բաղդատութիւնը կը հաստատէ որ ռուսական պարտքը այն տեսակ կացութիւն մը չունի որ դրամատէրներուն իրարանցում պատճառէ, քանի որ երկիրը գրեթէ անսահման աղբիւրներ ունի։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ, 1 ապրիլ.— Կայսերական Բ. գունդն ալ ռազմադաշտ զրկուելու պատրաստ է. բայց որովհետեւ Սիպերիոյ երկաթուղին այս միջոցիս Մանչուրիա գացող ռուս զինուորներուն համար զէնքեր, ցորեն, ուտելիք եւ ռազմամթերք կը փոխադրէ, հաւանական չէ որ մօտ օրէն ճամբայ ելլէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուգտէնէն կը հեռագրեն թէ Ռուսները պարպեր են Քիրինը։

ԹՈՔԻՕ.— Հոս հասած լուրերու նայելով, Ռուսները քաշուած են Հայլունկ չենկէն եւ Քիրինի կողմը կը համախմբուին։

ԲԵՐԻՄ.— Այս իրիկուան հինգ ռուսական մարտանաւեր անցան, Ճիպութիի ճամբան բռնելով։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Զինուորական շրջանակներու մէջ անհիմն կը նկատեն այն լուրը թէ նախագահ Ռուզվէլթ հաշտութեան միջնորդ ընտրուած է Ճաբոնի եւ Ռուսիոյ կողմէ։

ԲԱՐԻԶ — Ճիպութիէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պալթիկի Գ. նաւատորմին յառաջապահ մարտանաւերը Մատակասքարի շրջակաները հասան։

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ.— Վիլհէլմ կայսրը հոս ցամաք ելաւ։ Իրիկուան ժամը 8ին իրեն ի պատիւ ճաշ մը տրուեցաւ կառավարիչին բնակարանին մէջ։ Քաղաքը շքեղապէս զարդարուած էր։ Ժողովուրդը ջերմագին ընդունելութիւն մը ըրաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը քիչ վերջը մեկնեցաւ։ Անգլիական մարտանաւերը եւ մարտկոցները թնդանօթի արձակմամբ ողջունեցին։

ՀԵԼՍԻՆԿՖՈՐՍ.—Ֆինլանտայի Ծերակոյտին մէջ նախագահը յայտարարութիւն մը կարդաց, որով կայս. հրամանի մը համաձայն, կը ջնջուի Ֆինլանտացի զինուորներու զօրահաւաքութիւնը։ Ֆինլանտայի հանրային գանձը տարեկան 10 միլիոն րուբլի պիտի վճարէ Ռուսիոյ պետական գանձին, պատերազմին յատկացուելու համար։

ԲԱՐԻԶ.—Ծերակոյտին մէջ, Պ. Տէլքասէ հարցումի մը պատասխանելով, ըսաւ թէ ֆրանսական կառավարութիւնը նպաստ յատկացուցած է ֆրանսեւ-հապէշական երկաթուղիներուն, որպէս զի ամբողջ գիծը ֆրանսական մնայ։ Նախարարը աւելցուց թէ ֆրանսական կառավարութիւնը Ճիպութին ազատ նաւահանգիստ պիտի հռչակէ, եթէ սակայն յարմար դատէ, առանց կապուելու միջազգային պայմանագրութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Միխայէլ [illegible] ցարին [illegible] Տան Տէօրէնին դուռը [illegible] է։ Բայց 6 միլիոն րուբլի կը հասնի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ ծանր արկած մը պատահեր է Բիթսպուրկի մէջ, ուր Քիվլենտէն եկող կառախումբ մը գիծէն դուրս ելլելով, 150 հոգի մեռեր եւ շատեր վիրաւորուեր են։ Շատ չըներ որ նմանօրինակ արկած մը պատահած էր միեւնոյն գիծին վրայ, եւ գրեթէ միեւնոյն տեղը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ, 2 ապր.— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կը ծանուցանէ.— «Ռուսները երբ Քիրինէն կը նահանջէին, Ճաբոնները յարձակեցան Միշչենքօ զօրավարին հրամանատարութեան տակ գտնուող ռուսական հեծելազօրքերէն մէկ մասին վրայ։ Ռուսները այդ յարձակումին մէջ յաջողելով Ճաբոններէն շատերը գերի բռնեցին։»

ԼՈՆՏՈՆ.—«Սէնթրէլ Նիւզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Թոքիոյէն կը հերքեն Եւրոպայի մէջ ելած այն զրոյցները թէ մօտերս հաշտութիւն պիտի կնքուի եւ թէ նոյն իսկ հաշտութեան բանակցութեանց ալ ձեռնարկուած է։ Ճաբոնական լրագիրները պատերազմասէր հրատարակութիւններ կ'ընեն եւ խորհուրդ կու տան ուժգնօրէն առաջ տանիլ պատերազմը։

—Ճաբոնի ներքին նոր փոխառութիւնը հինգ անգամ ստորագրուեցաւ. հետեւաբար հարիւր միլիոն եէնի այդ փոխառութեան պարտաթուղթերուն հինգ հարիւր միլիոնի գնողներ ներկայացան։

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ մեծ քաղաքներուն, ազնուականութեան եւ ճարտարագործական հաստատութեանց ներկայացուցիչները մեծ միթինկ մը գումարելով, հաշտութեան խնդիրը նկատողութեան առեր եւ վերջապէս որոշեր են շարունակել պատերազմը։ Ռուս լրագիրները կը յայտարարեն թէ միթինկին այդ որոշումը ռուսական հանրութեան փափաքը ցոյց կու տայ, որով անհրաժեշտ է ուժգնօրէն առաջ տանիլ պատերազմը։

ԲԱՐԻԶ.—Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Ջանթաունկի հարաւային կողմէն բաւական թնդանօթաձգութեան մը ձայները կը լսուին։

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Լինիեվիչ զօրավարը կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսեր թէ նորէն ձիւն տեղալ սկսեր է, հովը ալ ցուրտը սաստկացուցած է եւ թէ կարեւոր դէպք մը չկայ զինուորական գործողութեանց մասին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մուգտէնէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնները Մանչուրիոյ քաղաքային վարչութիւնը ձեռք առեր եւ չինական բոլոր պաշտօնեաները պաշտօնէ դադրեցուցեր են։ Բոլոր երկաթուղիները նորոգուած եւ Տալնի ու Փորթ-Արթուրի կապուած են։

—Նիու-Չուանկէն կը հեռագրեն թէ Սանկարի օժանդակ Թուն-Հօ գետակին երկայնքը գտնուող Ռուսները իրենց դիրքերը թողելով դէպ ի հիւսիս նահանջեր են։

ՊԵՐԼԻՆ.— Հակառակ տրուած հերքումներու, Բեդերսպուրկէն կը ծանուցանեն թէ մօտերս հաշտութեան բանակցութեանց պիտի ձեռնարկուի եւ թէ ասոր վերաբերեալ կայս. Ուգազի մը հրատարակութեան կը սպասուի։

ԹՈՔԻՕ.—Հոս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսները Հէլլունկչէնկէն ետ քաշուելով, Քիրինի քաղաքին ետին կը համախմբուին։

ԲԱՐԻԶ.—Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնները կը շարունակեն իրենց հալածումը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն առնուած հեռագրի մը նայելով Միքատոն մտադիր է ռուս գերիներէն շատերը արձակել, պայմանով որ ուղղակի Ռուսիա դառնալու համար չզինուորուին։

ԲԱՐԻԶ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ իրազեկ շրջանակներու մէջ ըսուածին նայելով Ռուսիա հաշտութիւն պիտի չկնքէ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Թէեւ պատերազմի դաշտէն մանրամասն տեղեկութիւն մը չկայ, սակայն Պերլինի զինուորական շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ Ճաբոնները մտադիր են նորէն շրջապատել ռուսական դիրքերը։

ԼՈՆՏՈՆ. Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ հերքուելով հանդերձ այն լուրը թէ Պ. Ռուզվէլթ միջնորդի դեր պիտի կատարէ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ, կը ծանուցուի թէ սերտ տեսակցութիւններ կը կատարուին Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին եւ Ֆրանսայի ու Ճաբոնի դեսպաններուն միջեւ։

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Մարտ. 3ի կայս. Ուգազին տրամադրութեանց համաձայն Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած էր օրէնքներու [illegible] մասին ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար։ Ներքին գործոց նախարարը, այդ յանձնաժողովին խորհրդակցութիւնները չսպասած, կարգ մը միջոցներու ձեռք առնուիլը յարմար դատեց եւ կայսր [illegible] գործադրել։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն Արքայական-իշխանը ու կինը դէպ ի Եւրոպա ճամբայ ելեր են՝ Պերլին երթալու եւ Գերմանիոյ գահաժառանգին ամուսնութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը ծանուցանեն թէ Փորթ-Արթուրի անձնատուութեան պարագաներուն քննութիւնը պիտի սկսի մայիսին, Բեդերսպուրկի մէջ։

—Հակառակ հաշտութեան մասին շրջող լուրերուն, Բարիզի քաղաքական շրջանակներուն մէջ համոզուած են թէ երկու թշնամիները չպիտի կրնան համաձայնիլ եւ թէ պատերազմը դեռ երկար ատեն պիտի շարունակուի։

—Կը հաստատուի թէ Մանշի անգլիական նաւատորմիղը Պրեստ պիտի այցելէ յուլիսին։

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ սպայակոյտը 90 հազար հոգի կը հաշուէ Մուգտէնի մէջ Ռուսներուն կրած կորուստը։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը հերքեն այն լուրը թէ մօտ օրէն դիւանագիտական խորհուրդ մը պիտի կազմուի Բարիզի մէջ, պատերազմը դադրեցնելու համար։

—Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնցիները Քիրինի արեւելեան կողմը կը գտնուին եւ կը սպառնան պաշարել Ռուսները Ցիցիհարի հիւսիսային կողմը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոն նոր զօրաբաժին մը կը պատրաստէ, Սախալին կղզին գրաւելու համար։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.— Ռուսաբելճիք մետաղագործական ընկերութիւնը 1,512,000 րուբլի արժողութեամբ երկաթ գիծի ապսպրանք ստացաւ Ռուսիոյ պետական երկաթուղիներու վարչութենէն։ Գիծերը պիտի յանձնուին յուլիս 1ին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիական կառավարութիւնը պատուիրեց Պալէարեան կղզեխումբին բնակիչներուն որ լաւ ընդունելութիւն մը ընեն Գերմանիոյ կայսեր։

ԻՏԱԼԻԱ

Նոր դահլիճին կազմութիւնը.— Նախարարներուն ցուցքը.— Պ. Ֆորթիսի քաղաքական ծրագիրը։

Հռոմ, 29 մարտ.— Դահլիճը վերջապէս կազմուեցաւ, Պ. Ֆորթիսի կատարած բանակցութիւնները յաջողած ըլլալով։ Նորակազմ նախարարութեան մէջ կը գտնուին. Պ. Պ. Ֆորթիս՝ նախարարապետ եւ ներքին գործոց, Թիթոնի՝ արտաքին, Ֆինոչիարօ Աբրիլէ՝ դատական, Անճիօ Մաճօրանա՝ ելմտական, Քարքանօ՝ գանձային, զօրավար Բէտոթթի՝ պատերազմական, ծովակալ Միրաբելլօ՝ ծովային, Լէօնարտօ Պիանքի՝ կրթական, Քարլօ Ֆերրարիս՝ հանրօգուտ շինութեանց, Ռավա՝ երկրագործական, Մորէլլի-Կուալթիէրոթթի՝ հեռագրական եւ թղթատարական։ Նոր նախարարները ընդունած ըլլալով իրենց պաշտօնները, երդման արարողութիւնը կատարեցին։ Մամուլը, ընդհանրապէս, շատ վերապահ գնահատումներ կ'ընէ նոր նախարարութեան նկատմամբ։ Ամէնէն աւելի դժուարութեան հանդիպած է հանրօգուտ շինութեանց նախարարի մը ընտրութիւնը, որ բոլորովին նոր անձ մըն է դահլիճին մէջ։ Վերջերս միայն ճանչցուած էր, երկաթուղիներու օրինագծին վրայ բացուած վիճաբանութեան առթիւ տեղեկագիր կարգուած ըլլալով։ Գանձային նախարար Պ. Քարքանօ ալ կէս մը անծանօթ է. առաջ ելմտական նախարարի պաշտօն վարած է։ Դահլիճին միւս անդամները նախկին դահլիճին մէջ ալ կը գտնուէին։ Արտաքին քաղաքականութիւնը միեւնոյնը կը մնայ, Պ. Թիթոնի դարձեալ արտաքին գործոց նախարար ըլլալուն համար։ Նախարարապետ Պ. Ֆորթիս տեսակցելով Մեսաճերոյի մէկ խմբագիրին հետ պարզեց իր քաղաքական ծրագիրը։ Նախարարապետը ըսաւ թէ ջերմ կուսակից էր երկաթուղիներու պետութեան կողմէ շահագործման խնդիրին, գործաւորներու ազատ կազմակերպութեան իրաւունքին եւ պատերազմական վարկերու քուէարկումին, որոնք 200 միլիոն ֆրանքի կը հասնին։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՄԷՋ

Վիլհէլմ կայսեր եղած ընդունելութիւնը.— Իր արտասանած ճառը.— Հացկերոյթ ու ներկայացում։

Լիզպոնա, 29 մարտ.— Գերմանիոյ կայսրը, ընկերակցութեամբ Քարլոս թագաւորին եւ պատերազմական նախարարին, երէկ այցելութիւն տուաւ Լիզպոնայի մէջ հեծելազօրքի 4-րդ գունդին, եւ ներկայ գտնուեցաւ [illegible] հետեւակազօրքի եւ հեծելազօրքի ռազմափորձերուն։ Գերման վեհապետը գովեց բարեկարգ զինուորներուն կորովութիւնը։ Կայսրը յետոյ այցելեց Պելեմի մենաստանը եւ ազգային Բանթէոնը։ Պալատին մէջ տրուած հացկերոյթէն յետոյ Վիլհէլմ Բ. այցելութիւն տուաւ գաղթային թանգարանին եւ աշխարհագրական ընկերութեան, որուն նախագահը ծովակալ [illegible] Ամարալ ճառ մը արտասանեց։ Բանախօսը ողջունելով բարեկամ ազգին՝ Գերմանիոյ մեծ վեհապետին գալուստը, ի վեր հանեց Փորթուկալի ըրած ամէն կարգի զոհողութիւնները, հինգ դարերու միջոցին քաղաքակրթութիւնը տարածելու համար գաղթավայրերու հաստատմամբ։ Վիլհէլմ կայսրը ֆրանսերէն լեզուով պատասխանելով ըսաւ. «Ինքզինքս շատ բախտաւոր կը զգամ՝ ծանօթանալու համար այս մշակութական կեդրոնին հետ, հաւատարիմ պահապան այն գործերուն զորս ի գլուխ հանած են ձեր մեծ մարդիկը, ներշնչուելով Հանրի Նաւարկչի հանճարէն։ Անիկա նախակարապետն էր արդի ժամանակներու խաղաղասիրական, առեւտրական եւ գիտական աշխարհակալութեան իր գաղափարներով։ Այս ընկերութիւնը նաեւ պահապանն է մեծ աւանդութիւններու, ուր կը փայլին հետեւեալներուն պէս անուններ. Տիազ, Վասքօ տը Կամա, Մագելհաս, Ալմէտա, Ալպուքէրքէ, Սէրրաբինթօ, Քաբէլլօ եւ ուրիշ շատեր, եւ անոնց մէջ Գերման մը՝ Մարթէն Պեհայմ (Նիւրնպերկցի տիեզերագրագէտ եւ նաւարկու, որ Փորթուկալցիներուն հետ փնտռեց Հնդկաստանի ճամբան)։ Ինքզինքս աւելի բարեբաղդ կը զգամ՝ շփման մէջ գտնուած ըլլալուս համար այս նշանաւոր հաստատութեան հետ, ամբողջ աշխարհի մէջ ճանչցուած, որովհետեւ Գերմանիա եւ Փորթուկալ հասարակաց կարեւոր շահերով իրարու միացած են գաղթային ձեռնարկներու կալուածին վրայ։ Անցեալ դարուն վերջերը՝ եւրոպական ազգերը համաձայնութեան դաշնագիրներով ճշդեցին իրենց հողերուն սահմանները եւ ազդեցութեան շրջանակները՝ ափրիկեան ցամաքին վրայ։ Այսպէս Գերմանիա եւ Փորթուկալ դրացի եղած են ափրիկեան ցամաքին արեւելեան եւ արեւմտեան կողմը։ Մասնաւոր գոհունակութիւն մըն է որ կը զգամ, յայտարարելով ձեր գեղեցիկ երկրին Օգոստափառ Վեհապետին, եւ իր կառավարութեան ներկայութեան, ինչպէս նաեւ ձեր պատկառելի ժողովին առջեւ թէ երկու կողմէն ալ իբր բարի, ուղղամիտ դրացիներ եւ լաւ բարեկամներ ապրած ենք։ Այս հաստատ համոզումը ունիմ թէ, երկու կողմէն ալ, աշխատութեան եւ յարատեւութեան շնորհիւ, պիտի յաջողինք խաղաղութիւնը, անդորրութիւնը եւ բարեկարգութիւնը պահպանելու, մեր ձեռնարկած քաղաքակրթիչ պաշտօնը յաջողութեամբ ի գլուխ հանելու համար։ Եթէ երբեք մեր վաճառականութեան եւ ամէն կարգի յարաբերութեանց պահանջները անհրաժեշտ կը դարձնեն յատուկ համաձայնութիւն մը, կրնաք իմ անձիս մէջ գտնել լաւագոյն կամքը եւ միտքը գտնել՝ ամէն շահ հաշտեցնելու համար։ Պարոններ, ձենէ կը բաժնուիմ, դարձեալ իմ ջերմ երախտագիտութիւնս յայտնելով, միեւնոյն ատեն ալ յոյսը թէ Փորթուկալի ստացուածքները՝ ձեր Օգոստափառ վեհապետին իմաստուն առաջնորդութեան եւ ձեր կառավարութեան բարեխնամ տնօրէնութեան տակ պիտի շարունակեն յառաջդիմութեան եւ քաղաքակրթութեան շաւիղին մէջ ընթանալ. նաեւ անոնք բարգաւաճման այն աստիճանին պիտի հասնին այս փառաւոր երկրին մէջ, ուր գտնուելու բարեբախտութիւնը ունիմ, եւ որուն իր բարիքները շռայլած է աստուածային նախախնամութիւնը։»

—Իրիկուան, Օբերայի մէջ փայլուն ներկայացում մը տրուեցաւ։ Ամէլի իշխանուհին գերմանական պատուանշաններ կը կրէր։ Վիլհէլմ կայսեր ուղերձներ տրուեցան Լիզպոնայի եւ Օփորթոյի գերման գաղութին կողմէ։ Քարլոս թագաւորը խոստացաւ, յառաջիկայ աշնան, փոխադարձ այցելութեան երթալ Պերլին։

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. Առնոլդ Ֆորսթէրի յայտարարութիւնները խորհրդարանին առջեւ.— Շաքարի ներմուծումը։

Լոնտոն, 29 մարտ.—Ռամկական ժողովին երէկի նիստին ներկայացնելով Պ. Առնոլդ Ֆորսթէր ըսաւ թէ Անգլիա ուրիշ ազգերու պէս զինուորագրութեան դրութիւնը ի գործ պիտի դնէր, եթէ երբեք արշաւանքի մը ենթարկուելու վտանգ ունենար, բայց այդ վտանգը իրական չէ։ Անգլիական բանակին գլխաւոր պաշտօնը ծովէն անդին կռուիլ է։ Միտքէ հեռացնելու է սա գաղափարը թէ Անգլիացիները պարտին մրցիլ զինուորական մեծ ազգերուն հետ՝ ցամաքային բանակի մասին։ Հնդիկ բանակին համար եղած ծախքերը առաջ բերելով դիտել տուաւ թէ Անգլիա միակ երկիրն է որ պատերազմի ատենի պէս բանակ մը պահէ խաղաղութեան միջոցին։ Բանախօսը յայտնեց թէ անցեալ տարի ըրած առաջարկին համաձայն կ'ուզէր պատերազմելու կարող բանակ մը ձեռք բերել խաղաղութեան ատեն։ Բայց ժամանակի կը կարօտի այդ բանը, մինչեւ որ արդիւնք մը ունենան ներմուծուած բարեփոխութիւնները։

—Պաշտօնաթերթը յայտարարութիւն մը կը հրատարակէ, որով շաքարի պայմանագրութեան համաձայն, կ'արգիլէ շաքարի ներածումը Սպանիայէն՝ ապրիլ 3էն սկսեալ։ Շաքար պարունակող արտադրութեանց համար չէ արգիլքը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Չէթինէի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղարութեան անուանուեցաւ Աթէնքի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Ճէվատ պէյ, որուն յաջորդեց Սթոքհոլմի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Աթըֆ պէյ։ Սթոքհոլմի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար անուանուեցաւ Աթէնքի եւ Պիրէի օսմ. ընդհանուր հիւպատոսութեան փոխ հիւպատոս Հիլմի պէյ, որուն յաջորդեց Պօթիի օսմ. փոխ-հիւպատոս Նէճիպ էֆ.։ Ասոր ալ յաջորդեց արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Ճէմիլ պէյ։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ պետական Խորհուրդին անդամ Ազիզ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Տէֆթէրխանէի կալուածագիրներու վարչութեան օգնական Նուրի պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Թօսիա գաւառին կառավարիչ Հասան Խուլուսի պէյի։

ԿԱՅՍԵՐԱԶՈՒՆ ԻՇԽԱՆ Բուրհ. Աէ. Էֆէնտիի առողջական վիճակը, վիրաբուժական գործողութենէն մինչեւ հիմա, գոհացուցիչ ընթացք մը ունեցած է եւ կատարեալ ապաքինման ճամբուն մէջ մտած է։

—Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան, ուրբաթ օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցած պահուն, Կայսերական Իշխան Բուրհ. Աէ. Էֆէնտիի առողջական գոհացուցիչ վիճակին համար իր շնորհաւորութիւնները մատոյց եւ կատարեալ ապաքինման մաղթեց։

ՀԱՊԷՇ պատուիրակութիւնը երէկ Մեծ-Եպարքոսին պալատը երթալով, այցելութիւն տուաւ Ն. Բարձրութեան։ Պատուիրակութիւնը յետոյ պտոյտ մը կատարեց Բերայի մէջ ու շրջակաները։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մոնասթըրի նահանգին մէջ, Քէսրիէի շրջակայքը երեւցած աւազակներու քանի մը խումբեր հալածուեր են կայս. զինուորներու կողմէ։ Այդ կողմերը կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

— Մարտ 6ին գիշերը Գէրգիլիսէ գաւառին Հէլմէ գիւղին մօտ պահակախումբ մը զինեալ աւազակի մը հանդիպեր է։ Այդ աւազակը զէնքի դիմելով, զինուորներն ալ փոխադարձաբար պատասխաներ ու զայն սպաններ են։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգաց ընդհանուր քննիչին կողմէ պատրաստուած ծրագիր մը, նոյն նահանգաց մաքսատուները աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար, մատուցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատան։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Ջեռնհաս պաշտօնատունը ծանուց պէտք եղած տեղերը, որպէս զի Կ. Պոլսոյ մէջ միսին գինը քաղաքապետութեան սահմանին մէջ աժաննալու համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։

ՏԱՐԻՒԼԽԱՅՐԸ.— Թաւֆիք Ֆախրի էֆ. որ յանձն առած էր նոյն հաստատութեան մէջ դերձակութիւն եւ կօշկակարութիւն սորվեցնել, հիմա ետ կեցած ըլլալով, Տարիւլխայրի վարչութիւնը որոշեց այդ երկու արհեստներուն ուսուցման համար վարպետներ յատկացնել. նաեւ այս տարի միայն նոյն հաստատութեան եւ յառաջիկայ տարին ալ կրթական նախարարութեան իրաւասութեանը ենթարկուած բոլոր գիշերօթիկ վարժարաններուն հագուստները եւ կօշիկները շինել։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ նոր գործողութիւնը աւարտելէն ետքը երբ Օսմանիէ թէզքէրէներու բաշխման ձեռնարկուի, աղքատներուն ձրիաբար տրուելիքներէն պիտի չգանձուի Հէճազի երկաթուղիին յատկացուած նպաստը՝ քսան փարա, նաեւ քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթէն ալ զերծ պիտի ըլլան։

ՍԱՔԱՐԻԱՅԻ ՑԱՐԴՈՒՄԸ.— Ատաբազարէն կը գրեն թէ նոյն քաղաքէն անցնող Սաքարիա գետը երկու ժամուան հեռաւորութեան վրայ յորդելով քանի մը գիւղեր ողողուեր են, սակայն վնաս մը չէ պատահած եւ հաղորդակցութիւններն ալ չեն դադրած։ Ջուրերը հետզհետէ կը քաշուին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը պաշտօն ունի վաճառականներու կողմէ եղած բողոքներուն վրայ ուղղակի կամ անուղղակի կերպով քննութիւն կատարել, անարժան ու անվստահելի պաշտօնեաները իսկոյն դադրեցնել կամ փոխել. նաեւ թէ՛ մաքսատանց պաշտօնեաներու եւ թէ մաքսային գործառնութեանց վերաբերեալ տեղեկագիրները քննելով Կայս. Պալատ պիտի մատուցանէ։

ԴԻՑԵԱԿ-ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ.— Ջեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց որ Հայտար Փաշայի բժշկական վարժարանին [illegible] դասընթացքը յաջողութեամբ կատարողները [illegible] վրայ նշանակուին, նոյն դասարանին ուսանողներէն ըլլալով, որպէս զի անոնցմէ ազգայինները կարենան կէս գինով երթեւեկել Մախսուսէի շոգենաւերով։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին ռէտիֆ-զինուորներուն ամէնքն ալ Մարթինի հրացանով պիտի զինուին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Իգտամ կը ծանուցանէ թէ ծովային առեւտրական դատարանը սնանկ հռչակած է Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սուլթանիէ խանին մէջ հաստատուած Նեսիմ Սալթի եւ որդիք վաճառականները՝ մարտ 19էն սկսեալ։ Դատարանին անդամ Իսմայիլ պէյ, ժիւժ գոմիսէր կարգուած է եւ փաստաբան Ակեան պէյ ալ՝ ժամանակաւոր սէնտիք։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ մարտ 12էն 18 պատահած մահերու թիւն է 333, որոնց 220ը՝ իսլամ (116 այր, 104 կին), 95ը քրիստոնեայ (49 այր, 46 կին) եւ 18ը հրեայ (12 այր, 6 կին)։

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐԸ.— Ջեռնհաս պաշտօնատունը ծանուց պէտք եղած տեղերը որ դեղագործները երբ իրենց քով ծառայող աշակերտները իմաց տան բժշկական վարժարանին, որպէս զի անոնց աշակերտութիւնը ճշդուի։ Անուսումները երբ նոր աշակերտ [illegible] դիմում ընեն, այդ դիմումը պիտի չընդունուի։

ՓԱՌՆՈՒԿՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութեան հրահանգ տրուեցաւ արգիլել մէկ երկու օրուան փառնուկներուն մորթուիլը։

ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ կը գրեն թէ նահանգին մէջ, օդերուն աննպաստ վիճակին հետեւանքով, վարուցանքը քիչ մը ուշացեր է։ Ձիւներուն հալելէն հեղեղներ գոյացած եւ քանի մը կամուրջներ փլած են։

—Քաղաքին երկաթուղիի կայարանին մօտ շոգեշարժ ջաղացք մը պիտի շինուի, հազար ոսկի՝ իսլամ դրամատէրներու կողմէ։

ԹԻՖԹԻՔ.—Կայս. կառավարութիւնը նկատողութեան առնելով թիֆթիքի գիներուն անկման խնդիրը, քննութիւն մը կատարել տուաւ եւ հաստատեց թէ այդ պարագան առաջ կու գայ այծերու մէջ ճարակած հիւանդութենէ մը եւ [illegible] դիրքուն մէջ երեւան եկած միջադէպերէ, որով Թիֆթիքճիներուն վարկը կը կոտրի Ներքայի մէջ։ Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը այդ մասին ձեռնհաս անձերու կարծիքը առնելով, որոշեց Թիֆթիք արտադրող այծերու արտածման արգելքը աւելի խստութեամբ գործադրել, երեւան եկած հիւանդութիւնները դարմանել եւ հարկ եղած տեղերը Թիֆթիքի դպրոցներ հաստատել։

ՀՆՈՒԹԵԱՆՑ համար նոր կանոնագրի ծրագիր մը պատրաստուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ։ Այդ նոր կանոնագիրը կայս. Թանգարանին իրաւունքները աւելի կը պահպանէ հնախուզութեանց առթիւ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը ծանոյց թէ հարիւրին ութ մաքս պէտք է առնել այն ապրանքներէն որոնք օսմ. նաւահանգիստէ մը օտար երկիր կ՚արտածուին եւ յետոյ նորէն օսմ. նաւահանգիստ մը կը ներածուին։

ԻԶՄԻՐ գտնուող Աւստրիացիները պարահանդէս մը պիտի տան ի պատիւ Միջերկրականի աւստրիական նաւորմին հրամանատար Բեղրաւքի ծովակալին եւ սպաներուն։ Ծովակալը ընդունելով հրաւէրը, խոստացեր է Հապսպուրկ զրահաւորին նաւազմիները պարահանդէսին դիւրը ղրկել։

—Իզմիրի աւստրիական, ամերիկեան, ռուսական եւ շուէտական հիւպատոսները Հապսպուրկ զրահաւորը երթալով այցելութիւն տուեր են Բեղրաւքի ծովակալին։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ վարժարանին աշակերտներուն թիւը հարիւրի մօտեցած ըլլալով, 170,000 ղրուշի յաւելուած մը եղաւ նոյն վարժարանին ծախքերուն յատկացուած գումարին վրայ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ խաղողի արտածումը աւարտեր է։ Ափիոնի արտածումը գոհացուցիչ կերպով կը շարունակէ։

ՎԱՆԷՆ փետր. 14 թուականով կը գրեն թէ չոլերը դեռ ձիւնով ծածկուած են՝ այն աստիճան որ անասունները չեն կրնար երթեւեկել։ Ցանուորի վերջերը օդերը քիչ մը մեղմացեր են։ Վանայ մէջ այդքան ցուրտ եւ ձիւն չէր տեսնուած։ Փետրուարի սկիզբները աւելի սաստկացեր է ցուրտը՝ ջերմաչափը զերոյէն վար 13 աստիճան իջնելով։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ առաւօտ, արտաքին գործոց նախարար Թեվֆիք փաշայի պալատը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ՆՈՐ ՏՐԱԳԻՐ.— Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան յանձնուեցաւ՝ ծրագիր մը որով արտօնութիւն կը խնդրուի տեսակ մը կափարիչներու գործածութեան համար որոնք պիտի յատկացուին կաթի ամաններու վրայ դրուելու՝ կաթին անաղարտութիւնը պահպանելու համար։ Խնդրարկուները կը խոստանան հասոյթին հարիւրին երեսունը Տարիւլխայրին յատկացնել։

ՀԱՃԸՆԻ գաւառակին նախկին նախնական դատարանին նախագահ Պեռզիմ էֆ. կ՚ըսէ Հագիգաթ, դատաստանի պիտի ենթարկուի՝ կաշառակերութիւն եւ զեղծում գործած ըլլալուն համար։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ բանակէն 704 հոգի, երէկ, գերմանական շոգենաւով Վոսփորէն անցան դէպ ի Օտեսա։

ԲԷՐԱ, Պօսթան-Պաշը, սրճարանի մը մէջ, տօնի օրը, Գոչօ անուն մարդ մը ռեւոլվեր մը խառնած պահուն, հրազէնը պայթեցաւ եւ մօտը գտնուող Տիմիթրի անուն մարդ մը վիրաւորուեցաւ։ Տիմիթրի երէկ մեռաւ հիւանդանոցին մէջ։ Գոչօ ձերբակալուած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն Սկիւտար առաջնորդուելով՝ Նաւամատոյցին վրայ դիմաւորուեցաւ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն։ Սկիւտարի միւթէսարըֆ Վսեմ. Համտի պէյի կողմէ յատկապէս ղրկուած ձիաւոր ոստիկաններ եւ զօրականներ բարեւ կեցած էին։ Ս. Պատրիարքը ուղղակի Ն. Վսեմութեան պաշտօնատունը երթալով, հոն ալ դիմաւորուեցաւ զինուորական եւ քաղաքային պաշտօնեաներէ եւ առաջնորդուեցաւ Համտի պէյի սենեակը, ուր սիրալիր ընդունելութիւն մը գտաւ։ Կէս ժամու տեսակցութենէ մը վերջ, Ս. Պատրիարքը գնաց Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Նալեան էֆ.ի բնակարանը, ուր գիշերեց։ Ն. Սրբազնութիւնը երէկ առաւօտ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ արարողութեանց նախագահեց եւ Ծոյլու գիրքէն վերջ քարոզ մը խօսեցաւ «Ունին զՄովսէս եւ զմարգարէս, նոցա լուիցեն» բնաբանին վրայ։

Ս. Պատրիարքը կէս օրին ճաշի հրաւիրուեցաւ Նալեան էֆ.ի բնակարանը եւ ժամը 8ին շոգենաւով Պոլիս դառնալով, իրիկուան ալ Մայր եկեղեցի իջաւ եւ շարունակեց «Հաւատով խոստովանիմ»ի մեկնութիւնը «Բարերար Տէր, հրեշտակի բարեաց յանձն արա» հատուածին վրայ։

—Ուսումն. Խորհրդոյ Ատենապետ Տօքթ. Աճէմեան պէյ, որ ասկէ առաջ Պոլսոյ մէկ քանի վարժարանները այցելած էր, յաջորդաբար պիտի այցելէ նաեւ Պոլսոյ միւս վարժարանները, Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցը, Գալֆաեան Որբանոցը եւ ուրիշ վարժարաններ, եւ անոնց վիճակին նկատմամբ իր քննութեան եւ տեսութեան արդիւնքը պիտի հաղորդէ Ուսումնական Խորհրդոյ։

— Ատրպատականի առաջնորդական ընտրութիւնը կատարուեր է Դաւրէժի մէջ, Ս. Հայրապետին կողմէ ղրկուած ներկայացուցիչին՝ Տ. Մատթէոս Վ.ի նախագահութեամբ։ Միաձայնութեամբ Առաջնորդ ընտրուեր է Մայր Աթոռոյ միաբան Տ. Բարթուղիմէոս եպիսկ. Գէորգեան։

— Գումուշխանէի Գաւառ. Փոխանորդ Տ. Գրիգորիս Վ. Պալագեան քաղաքէն 4 ժամ հեռու Սարխան անուն գիւղը գացեր է, ուր կը գտնուին 15 տունի չափ հայ բնակիչներ, եւ տեսնելով որ ասոնք դպրոցէ զուրկ կը գտնուին, յարմար տեղ մը կրթարան մը հաստատեր է, ուր կը դասաւանդուին հիմա 23ի չափ աշակերտներ։ Տ. Գրիգորիս Վ. հոնկէ գացեր է Թաշ Բէյօբէ, ուր իր այցելութեան արդիւնքը պիտի հաղորդէ Ազգ. Պատրիարքարան։

— Թիֆլիզի եկեղեցւոյ Տ. Արսէն աւագ քհնյ. Բագրատունիի ուսուցչութեան երեսնամեակը պիտի տօնուի յառաջիկայ ապրիլ 24ին։ Այս առթիւ մասնախումբ մը կազմուեր է։ Ս. Պատրիարքը քաջալերական գիր մը պիտի ուղղէ յիշեալ քահանային։

— Ս. Պատրիարքին բարապան Կարապետ աղա քանի մը օր առաջ Արմաշ գացած էր Տ. Աղան Ծ. Վ.ի ընկերակցութեամբ Պոլիս գալու համար։ Ուրբաթ իրիկուան երկուքն ալ Պոլիս հասան եւ Տ. Աղան Վ. իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար Ազգ. Հիւանդանոց ընդունուած է։

—Տնտես. Խորհրդոյ վերջին նիստին մէջ հետեւեալ Տնօրինութիւնները եղան. —Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը ըստ հրաւիրանաց ներկայացաւ եւ Խորհուրդը լսելով անոր տուած բացատրութիւնը Թաղին ազգ. վարժարանին հրկիզեալ մասերուն եւ կալուածական խնդրոյ մասին իր կատարած գործառնութեանց նկատմամբ, գոհացուցիչ գտաւ եւ իր տեսութիւններն որոշեց յայտագրել Ս. Պատրիարքին։—Տնտես. Խորհրդոյ յանձնարարութեան համաձայն, Մայրաքաղաքի Թաղ. Խորհուրդներէն մեծագոյն մասը ղրկած էր իր մատակարարած հաստատութեանց սեփական կալուածոց վիճակացոյցերը։ Խորհուրդը հարկ դատելով պատրաստել ընդհանուր վիճակացոյց մը որ պատկերացնէ բոլոր կալուածոց տեսակը եւ յարակից հանգամանքներն, այս աշխատութիւնը յանձնեց անդամոց դիւանի տեսչի օգնական Նշանաճեան Տիգրան եւ Կեդր. համարակալ Հայրապետեան Ցարեթ էֆ.ներու, եւ որոշեց միանգամայն վիճակացոյցերը չղրկողներուն կարեւորը յանձնարարել փութացնելու համար։—Պեօյիւքտէրէի Տ. Գրիգոր քհ.ի կողմէ ուղղեալ հեռագրէ մը Խորհուրդը տեղեկանալով որ վերջին հրդեհէն այրեր է տեղւոյն եկեղեցիին փուռը եւ ստուգելով նոյն եկեղեցւոյ կալուածոց վիճակացոյցերէն թէ հրկիզեալ փուռը ապահովագրուած կը գտնուի, որոշեց սպասել Թաղ. Խորհրդոյ տեղեկագրին։—Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ ազգ. հաստատութեանց վերաբերեալ հողային եւ կտակային խնդիրներով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ

Եէնիքէօյի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւներն՝ սկսեալ 1902 յունուար 1էն ցվերջ դեկտեմբերի 1904։

Նոյնպէս, Գարթալի Ս. Նշան եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւներն՝ սկսեալ 1902 ապրիլ 1էն 1904 դեկտեմբեր 31,

Նոյնպէս, Էյուպի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ անցեալ 1904 տարեշրջանի մատակարարութեան հաշիւներն, ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած եւ հաշուեքննուեցան, յար եւ նման օրինակները յիշեալ եկեղեցիներու բակը կախուած են՝ ի տես Թաղեցի ժողովրդեան, քսան եւ մէկ օրուան պայմանաժամաւ։

Կը հրաւիրուին պատուական Թաղեցիներն որ իրենց պատկանեալ հաշուեցուցերուն վրայ եթէ որ եւ է դիտողութիւն ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ՝ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ ա՛լ լսելի պիտի չըլլան որ եւ է դիտողութիւն։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, Բէրա, Չիչէկեան Կարապետ էֆ.ի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ, Ներքին գործոց Նախարարութեան Տպագրական Դիւանին ընդհանուր քննիչ Վսեմ. Սիսակ-Տէրիտ պէյի նշանախօսութիւնը՝ Օրիորդ Նուարդ Չիչէկեանի հետ։

Ներկայ էին երկու կողմի ազգականներն ու բարեկամները, որոնց մէջ կը գտնուէին Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան Դիմաքսեան, Ներքին գործոց Բարձ. Նախարարին կնքապահ եւ ծածկագրութեան դիւանին պետ՝ Հասան Սապրի պէյ, Կայս. Պալատան Թարգմանիչներէն Արամ Աշիլ պէյ, Բերայի ընդհանուր դատախազ Թաշէօն Րըֆգի էֆ., Պապի էֆ. Պապօեան, Ցավհաննէս էֆ. Զիրաք Թադէոսեան եւայլն։

Հարսնեւորականները՝ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան թանկագին կենաց համար ջերմագին բաղձանքներ ըրին։

Ներկայք բերկրութեամբ շնորհաւորեցին այս բարեբաստ խնամութիւնը, մօտէն ճանչնալով թէ՝ Վսեմ. Սիսակ պէյը որ պետական հայ պաշտօնատարաց դասակարգին մէջ փայլուն դիրք մը գրաւած է, եւ թէ Օրիորդ Նուարդ՝ որ ծանօթ ատաղձավաճառ Կ. Չիչէկեան էֆ.ի դուստրն է, եւ իր շնորհալի ձիրքերուն կը միացնէ խնամեալ դաստիարակութիւն մը։

Խմբագրութիւնս ալ կը փութայ իր շնորհաւորութիւնները յայտնել այս բարեդէպ նշանախօսութեան առթիւ։

* *

Անցեալ շաբթու Սամսոնի մէջ տեղի ունեցաւ Օր. Արիքնազ Մարգարեանի նշանախօսութիւնը Մարտիկեան Տիգրան էֆ.ի հետ։ Օր. Մարգարեան Համ. Սքուլի մէջ ստացած լուրջ դաստիարակութեամբ, պատուաւոր դիրք մը ունի Սամսոնի գեղեցիկ սեռին մէջ, եւ գործօն դեր մը՝ տեղւոյս աղջկանց կրթական գործի ասպարէզին մէջ, իսկ Մարտիկեան էֆ.ն համակրելի եւ ուսեալ երիտասարդ մը, ծանօթ իր ուղղամտութեամբ թէ՛ Պոլսոյ եւ թէ Սամսոնի առեւտրական հրապարակներուն վրայ։ Այս առթիւ Մարգարեան ընտանեաց կողմէ սարքուած երեկոյթներու մէջ ազգականներ եւ բարեկամներ փութացին իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնել Մարգարեան եւ Մարտիկեան ընտանիքներուն. շնորհաւորութիւններ որոնց կը միացնենք նաեւ մերինները։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԷՐԼԻՆ, 2 ապրիլ.— Վոսիշէ Ցայթունկ ստոյգ աղբիւրէ կ՚իմանայ թէ, տրուած բոլոր հերքումներուն հակառակ, հաշտութեան համար բանակցութիւնները մօտալուտ են։ Այդ մասին հրապարակուելիք Ուքազին կը սպասուի օրէ օր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Քուրոքի եւ Քավամուրա զօրավարները յաջողութիւններ ձեռք կը բերեն իրենց յառաջխաղացութեան մէջ եւ կը սպառնան Ռուսերը շրջապատել Քիրինի մօտ։

—Ռուսերը հեռացան Իքրնէն, եւ կենալով Իթուն-Հոյի գիծը պաշտպանելէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ Պ. Ռուզվելթ ընդունած ըլլայ միջնորդել Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Լինիէվիչ զօրավարը կը հեռագրէ թէ կացութիւնը անփոփոխ է։

— Պիրժեվիա Վիէտոմոսթի կը ծանուցանէ թէ ճափոնական զօրաբանակ մը Քիրինի ուղղութեամբ կը յառաջանայ։ Ուրտոգներու Ս. գաւառին վիճակին նկատմամբ տակաւին տեղեկութիւն մը չկայ։ Ռուսաչինական պանքան կը յայտարարէ թէ Մուքտէնի նահանջին առթիւ կորսնցուցեր է 120,000 րուպլի պարունակող սնտուկ մը։

—Զրոյց կայ թէ Ճափոնի եւ Չինու միջեւ դաշնագրութիւն մը կնքուեր է, որուն համաձայն, Չին 500,000 զինուոր պիտի ղրկէ Մանջուրիա, այն պահուն երբ Ճափոնները յաջողին Ռուսերը ետ քշել տալ։

ԹՈՔԻՕ.— Լրտեսներ տեղեկութիւն կուտան թէ Ռուսերը կը համախմբուին Քիրինի մօտ։

ԲԷՐԻՄ.— Ռուսական նաւատորմը ասկէ անցաւ։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ)։

ԲԷՇԹԱ.— Նախարարական տագնապը որ գրեթէ աւարտած էր, յանկարծ վերստին երեւան ելաւ, վասն զի գործակցութեան կուսակցութեան գործադիր յանձնաժողովը կը մերժէ զինուորական խնդիրներու վերաբերեալ յապաղումները, ինչպէս որոշուած էր Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր եւ կուսակցապետներուն միջեւ։ Զրոյց կայ թէ կայսրը, երկուշաբթի օրը իր ներկայութեան պիտի ընդունի Պ. Քոշութը որուն չափաւոր ընթացքը, բանակցութեանց պահուն, կայսեր գոհունակութիւն պատճառած է։ Կացութիւնը շատ տագնապալից է։

ՊԷՐԼԻՆ.— Լիզպոնայի գերման դեսպան Թաքթէնպէկ կոմսը նոյն պաշտօնին կոչուեցաւ Մարոքի մէջ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը ապրիլ 4ին պիտի գումարուի՝ նոր նախարարութեան յայտարարութիւնները լսելու։ Կատարեալ համաձայնութիւն կայ Պ. Ֆօրթիսի եւ Բէտոթի զօրավարին միջեւ՝ 275 միլիոն ֆր ի վարկին համար, Իտալիոյ հիւսիսային արեւելեան սահմանագլուխին վրայ ամրութեանց շինութեան մասին։

ՊԷՐԼԻՆ.— Աւագաց Ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ ընդունեց ջրանցքներու շինութեան ծրագիրը։ Մասնաւոր կատարուելիք փոխառութեան տոկոսը հարիւրին երեքուկէս պիտի ըլլայ, վասն զի ասկէ առաջ հարիւրին երեք տոկոսով փոխառութիւնները չյաջողեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփոխան Պ. Տըլոնքլ ծանոյց արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի թէ հարցապնդում պիտի ընէ արտաքին քաղաքականութեան վրայ։

— Իտալիոյ մայր թագուհին որոշած է Ծայրագոյն Արեւելք երթալ, պատերազմը դադրելէն ետքը։

ԲԱՐԻԶ.— Գերմանիոյ կայսեր եւ Իտալիոյ թագաւորին տեսակցութիւնը հինգշաբթի օրը Նափոլիի ծոցին պիտի կատարուի՝ Հոհենցոլլերնի մէջ։

ԹՂԹԱԲԵՐԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ.— Ֆիկարօի Պետերսպուրկի թղթակիցը անցեալ ուրբաթ տեսակցեր է բարձրաստիճան անձնաւորութեան մը հետ որ յայտարարեր է թէ Զարը ամէն օր ձեռնհաս անձեր կը հրաւիրէ Զառսքոյէ-Սէլօ՝ անոնց հետ հաշտութեան խնդիրը քննելու իր բոլոր ձեւերովը։ Պ. Վիթթէ հաշտութեան համամիտ գտնուեր է՝ ելմտական կացութիւնը աւելի չնսեմացնելու համար։ Արտաքին գործոց նախարար Լամսդորֆի կոմսն ալ դիւանագիտական տեսակէտով հաշտութեան համակարծիք գտնուեր է՝ եւրոպական կնճռոտութեանց պատճառ չտալու համար։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովին անդամներէն երկուքը միայն կարծիք յայտներ են թէ պատերազմը պէտք է շարունակել։ Նիքոլա Դուքսն ալ այս վերջիններուն համամիտ գտնուեր է։ Մեծ դուքսերուն եւ զօրավարներուն յանձնաժողովն ալ պատերազմին շարունակութիւնը պիտի որոշէ։

—Ֆիկարօի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Պաթիանով զօրավարին հետ որ իբրեւ հրամանատար Բ. զօրաբանակին Մանջուրիա պիտի երթայ։ Պաթիանով զօրավարը այնպէս կը նկատէ թէ պատերազմին բաղդը Ռաժէսթվէնսքիի ծովակալէն կախում ունի։ Ո՛րքան ատեն որ Ճափոնները ծովին տէրը մնան, պատերազմը պիտի չաւարտի։ Ռաժէսթվէնսքի եթէ յաղթէ ճափոնական նաւատորմին, այդ պարագային Ռուսիա պիտի շահի պատերազմը։ Պաթիանով զօրավարը յայտարարեց թէ վստահ է Խաղաղականի ռուսական նաւատորմին վրայ որ Ճափոններէն աւելի զօրաւոր է։ Եթէ Ռաժէսթվէնսքի պարտուի, ըստ զօրավարը, պատերազմը շատ շուտ պիտի չդադրի։ Ռուսերը իրենց հետ ունին ժամանակը ու դրամը։ Մինչեւ որ պէտք եղած թիւը ունենան, ետ պիտի քաշուին եւ վերջապէս Ճափոնները դէպ ի Քորէա ետ պիտի քշեն։ Այդ միջոցին միայն կարելի պիտի ըլլայ հաշտութեան վրայ խօսիլ, վասն զի պատուաւոր կերպով պիտի կատարուի եւ Ռուսիա պատերազմական տուգանք պիտի չհատուցանէ։

ԹՈՔԻՕ.— Մուքտէնի մէջ գերի ինկած քանի հազար Ռուսեր Ճափոն ժամանեցին։ Ճափոններուն կորուստը 57,000 հոգի է, վերջին հաշիւի մը նայելով։ Ռուսերուն ձեռքէն առնուած դրօշները Միքատոյին մատուցուեցան։ Մուքտէնի մէջ վիրաւորուած Մօյեսա զօրավարը մեռաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսական պանքը նահանջին ատեն այրեց կամ թողուց չորս միլիոն րուպլիի պաշար։ Ռուսական ընդհանուր հրամանատարը Մուքտէնի պարպուելէն երկու օր առաջ հրամայած էր գանձերը դէպ ի հիւսիս տանիլ, բայց այդ հրամանը չգործադրուելուն հետեւանքը եղաւ նահանջին անկանոնութիւնը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 19 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	96 34
Ամենէն բարձր գին	»	96 36
Ամենէն վար գին	»	96 32
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	132 62
Ամենէն բարձր գին	»	133 —
Ամենէն վար գին	»	132 62

ԲԱՑՈՒՄ 21 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացն	Բ.Կ.	96 33
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	132 62
Շիրքէթի Խայրիէ		30 —
Օսմանիէ		— —
Ռէժի		16 10
Օսմ. Պանքա		— —
Ցունական Պանքա		436 —
Տէրքօս		250 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4 10
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7 30
» ժուիսանս		2 50
» պարտաթուղթ		489 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ		515 —
Թրանսվալ		99 —
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		313 50
» » « Բ		273 —
Լավրիոմ		45 —
Անատոլըի երկթ. բաժնեթուղթ		13 02
» » պարտաթղթ.		531 —

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	— —
» » » չէք	»	110 10
Բարիզ » »	ֆր.	22 85
» » » չէք	»	— —
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18 53
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21 75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	97 24
Անգլիական ոսկի	»	110 07
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 —
Քրիմից	»	51 10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 06
Մէթալիք	«	— —
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		91 37
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	87 75
	գոց.	87 75
Օսմանեան Պանքա		14 12
Ռուսական 1888–1889		89 —
Հելլենական 5 %		49 50
» Մոնօբօլ		51 50
Պուլկարական 1892		97 50
Էժիբսիէն Ունիֆիէ		106 75
Ճափոնական %		86 —
Թրանսվալ		3 95
Չէրթըրտ		2 12
Փոխանակագիր		25 33¾

ԲԱՐԻԶ, 1 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99 70
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. դր.	89 25
	գոց. »	89 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	605 —
Օսմանիէ	»	— —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	134 75
Օսմ. մաքսատուն	»	482 —
Օսմ. Ռէժի	»	370 —
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %	»	506 —
Քրէտի Լիոնէ գուբօնը կտ.	»	1138 —
Իտալական Ռանթ	»	105 10
Սպանիական արտաքին	»	92 30
Աւստրիական	»	103 30
Թրանսվալ	»	103 —
Ռուսական 4 % 1901	»	89 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 180
Դրամագլուխ	»	— —

ՎԻԷՆՆԱ, 1 Ապրիլ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240 —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	142 50
Օսմ. Ռէժի	»	— —

ՊԷՐԼԻՆ, 1 Ապրիլ

Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	89 20
Ռումէլիի երկաթուղի	»	135 50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104 40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 350

ՊՐԻՒՍԷԼ 1 Ապրիլ

Օսմ. միացեալ պարտք		— —
Ռումէլիի երկաթուղի		— —

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
393 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 393
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(մեծ Զղաւքճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ ամերիքի ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։ 42

Զննումները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ՚ընդունի։

4 % ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ
Ա. Սէրի

Այս փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը յառաջիկայ մարտ 1ին աւարտող վեցամսեայ տոկոսները պիտի վճարուին այդ թուականէն սկսեալ Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին արժեթղթերու դիւանին կողմէ։ 20 անգլ. ոսկի անուանական արժէք ունեցող իւրաքանչիւր պարտաթղթի՝ 44 ղրուշ ոսկեդրամ, ներկայացուելով ժամանակ պարտաթուղթերը, որոնց վրայ դրոշմ պիտի փակցուի։

Կրկնակ օրինակներով ներկայացուելիք «պորտըրօ»ներուն «ֆորմիւլ»ները պարտաթուղթի տէրերուն տրամադրութեան տակ պիտի դրուին ամսոյս 25էն սկսեալ։ 21—25

5|18 փետր. 1905

PHOENIX ASSURANCE L Co.
"ՖԻՆԻՔՍ"
ESTABLISHED 1782
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
ՈՐ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869էն Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վնասուց ընդ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ՚ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց՝ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքթորիա խան, Պանք Օթօմանի քով Ղալաթիա։

Փոխ գործակալք ի Պոլիս

ՌՈՒԲ. ԱՐԻԿԵԱՆ	ՑԻՎԱՆ ԹԵՔԲԵԱՆ
Էմին պէյ խան	Ֆնտզլեան խան
45	Զանիչ ի Քիոշքերու
16—50	Ա. ԷՆՔԻՍԷՐՃԵԱՆ

Ձամ քիւթիւյի 600 ատէտ, քէպիր քալըպ 500, ատըր քալըպ 500, մէշէ քիւթիւյի 80, մէշէ էլէ 50, մէշէ վօրթինօ 200, մէշէ ալթըլըք 200, մէշէ պէշլիք 200, մէշէ չըպուքլըք 25, մէշէ եօլլամա 1000, չիրաս թախթասը 500, ուրկան 200, օրմէ 400, աննապ ուրկանը 80, օրինկէր 1200, էլ ֆուրչասը 500, պամպագ իփլիկի 700 բաքէթ, քաֆիզա նումէրօ պիր 1200 քիլօ, մօմ 1600, սապօն 800, սօտա 5000, մաքինա ըսթուփիւսի 2500, բուղէն զէյթ 25000, տօն եաղը 10000, զալ-ֆօթ սթիփիւսի (իւնիա) 600, քաթրան 1000, զիֆթ 4000։ Պալատէ էամմի վէ մըզգաւրը մուհէրրէր մուխթելիֆ էլբիսէ էշեա մինագասա ուսուլէթիլէ իշթիրա վէ մարթըն օնալթընճը չէհարշէնպէ կիւնիւ սաաթ դորթտա գաթ՚ի իհալէ օլունաճաղընտան թալիպլերինին Թոփխանէի ամիրէ կոմիսիոնունա մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 4 մարթ 1321 5—5

Ի Լ Ա Ն
(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ մուսթէլզէմ օլան մագանք մուխթէլիֆ էմլաքինտէն վէ թէքլիֆլէրինէն իթթիճա օլունան թէքլիֆլէրի ճէմէն միւզայէտէ վէ թալիպլէրինին Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ մուրաճաաթլարը իլան օլունուր։

Ֆի 16 մարթ 321 3—3

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

21ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ — 1 ԱՊՐԻԼ 1905

Նումէրօ	Ֆրանք	Նումէրօ	Ֆրանք	Նումէրօ	Ֆրանք	Նումէրօ	Ֆրանք
467273	600000	566568	3000	518160	1000	1317178	1000
417679	60000	700926	»	589658	»	1494936	»
587485	20000	794789	»	843591	»	1502484	»
1436589	»	1085066	»	843595	»	1548274	»
72984	6000	1085069	»	1061000	»	1575396	»
1068380	»	1171520	»	1068376	»	1796383	»
1301565	»	1436590	»	1184235	»	1852551	»
1332159	»	1506314	»	1219128	»	1854471	»
1694222	»	1959909	»	1258564	»	1898255	»
1856272	»	16769	1000	1264394	»	1905140	»
113066	3000	37836	»	1270091	»	1977205	»
458872	»	50388	»	1296637	»		
458875	»	321976	»	1301562	»		

850 ԱՄՈՐԹԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐ

4796—800	321977—80	790006—10	1190356—60	1572656—60
16766—70	367161—5	794786—90	1206321—5	1575397—400
16771—5	377291—5	828396—400	1218126—30	1598381—5
26381—5	415026—30	829666—70	1227746—50	1619691—5
28816—20	417676—80	841656—60	1258116—20	1620761—5
32246—50	420636—40	843592—5	1258561—5	1643056—60
37837—40	428856—60	854456—60	1264391—5	1671091—5
50386—90	435561—5	859411—5	1268176—80	1686141—5
52016—20	457521—5	864041—5	1270092—5	1690766—70
63866—70	458871—5	866686—90	1279541—5	1694221—5
72981—5	467271—5	881541—5	1283796—800	1715721—5
113067—70	475621—5	893456—60	1285121—5	1719381—5
113601—5	481611—5	904291—5	1289936—40	1738106—10
117891—5	482066—70	907246—50	1296636—40	1760961—5
120621—5	518156—60	911901—5	1301561—5	1796381—5
131226—30	523591—5	966321—5	1314106—10	1798626—30
136006—10	544421—5	985046—50	1317176—80	1822216—20
157451—5	556801—5	998841—5	1332156—60	1852552—5
176616—20	566566—70	1000201—5	1377691—5	1854472—5
191836—40	568606—10	1003176—80	1391106—10	1856271—5
205071—5	584741—5	1033241—5	1436586—90	1875936—40
215161—5	587481—5	1041611—5	1464896—900	1871221—5
216616—20	587841—5	1056596—600	1473266—70	1892731—5
228176—80	589656—60	1060296—999	1487326—30	1898251—5
236101—5	611106—10	1064766—70	1491641—5	1905136—40
236241—5	632[illegible]86—90	1068377—80	1494937—40	1907871—5
236456—60	645561—5	1070716—20	1502481—5	1918821—5
240666—70	670131—5	1078476—80	1506311—5	1929261—5
241651—5	679281—5	1085067—70	1507421—5	1930051—5
264326—30	700911—5	1117321—5	1531376—80	1930286—90
265201—5	700927—30	1126931—5	1532876—80	1944396—400
271011—5	702876—80	1140421—5	1545806—10	1944711—5
297666—70	713516—20	1155291—5	1547551—5	1958766—70
306446—50	730491—5	1171516—19	1648271—5	1959906—10
319986—90	736091—5	1176396—400	1555476—80	1973181—5
321081—5	776981—5	1184231—5	1569021—5	1177201—5

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրուշազ** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇՏ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այս Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ եռապատիկ տոկոսի առկերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկութեան դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ զանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ՍԵՂՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալք Տ. Գ. ՏԱՎԻՍՕ եւ Ընկ. Գալաթեան խան, թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆԻ
Պոլիս Պառնասեան խան

18 33—50

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ
ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամէնէն ազդու դեղն են
Ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԳԼՈՐՈԶԻ-ՔՈՒՆԱՑՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։

Առանց հոտի, առանց անախորժ համի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ։

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Բէջ տանելէն ՍՈՒՐՂՋՈՒԹԻՒՆ-ԿՈՐՈՎ — ՈՅԺ — ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ։

Կը ծախուի բոլոր դեղարաններէ եւ դեղօրէից վաճառատուններէ։
Լաֆայէթ փողոց թիւ 130

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Բրէնս Ապպաս շոգենաւը, նաւապետ Աշտէրիէնչ, յառաջիկայ երեքշաբթի, 4 ապրիլ 1905 (Ն. Ս.) ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Մեթելին, Իզմիր եւ Պիրէօս։

Աղեքսանդրիա կը ժամանէ չորեք. առաւօտ. իսկ Աղեքսանդրիայէն Պոլիս ճամբորդող շոգենաւեր կը ժամանեն ամէն կիրակի, կէսօրէն առաջ ժամը 4ին (Ն. Ս.)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՐԱԳԸՆԹԱՑ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ապրիլ 4ին Իմէրէթի, Մարսիլիայէն.
» 11ին Անատոլի, Սեւ ծովէն.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 5ին Իմէրէթի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք.
» 11ին Անատոլի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 6—50 Փ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնո	Անուանք	Թոնո
Բռամիեզ	300	Թիպա	2500
Ան իս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսարիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Յարոս	3000	Ֆինըս	20000
Օս անիս	3000	Կասըրնի	1500
Մացիռիս	2500	Խիզէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ եւ Ընկ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ Ընկ.
20 2—50 13 Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԻ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	558
Սաքսոնիա	18900	Քարփաթիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3225
Քամփանիա	12950	Փավիա	2942
Ուլթոնիա	8845	Փէրսիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիպրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սլավոնիա	7392	Ալեփփօ	2187
Աւրանիա	7269	Ճէլըմաս	16

Դիմել առ ԺՈԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
43 -50
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Եաղի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սաառ եւ Ռուֆիլ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Բահրիէ էֆ., չարշըի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մոտա ճամբան.
Պէյօղլու քէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էգիէն Բրէժէզի, Թէվֆիքիէ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսէ, Պէյօղլու քէրէ ճառակէսի, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Բէսալ էֆ.
Բ. Սամմարթա, Բէնտիք.
Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրզիճը խան, թիւ 8 եւ 9, առաջին յարկ։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 7—50

ԼԱ ԲՕԲԻՒԼԷՐ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՐԻԶ,
Ավընիւ Օբէռա-Գոմիք, թիւ 30-32

ԼԱ ԲՕԲԻՒԼԷՐ կը գործէ թոյլտուութեամբ ֆրանսական եւ օսմանեան կառավարութեանց եւ անոնց քննութեան տակ։ Ընկերութիւնը կը կատարէ սովորական ապահովագրութիւններ, բօլիս-ֆուքսն եւ այլն. ժողովրդական ապահովագրութիւններ՝ առանց բժշկական քննութեան մինչեւ 3000 ֆրանք՝ ամսական վճարումներով. Նաեւ պարտաւորիչ ապահովագրութիւններ հարիւրին երեք։

Ընկերութեան դրամատուներն են Պանք տը Ֆրանս, Քոնթուար տ'էսքոմթ տը Բարի, Քրէտի Լիոնէ, Լոնտըն էնտ Բրէզիլ Պանքինկ եւ Ընկ.՝ Լոնտոն, Պ. Լ. Զարիֆի Կ. Պոլիս։

Ընդհանուր Տնօրէնութիւն Թուրքիոյ համար՝ Լորանտօ խան, Ղալաթիա
Ընդհանուր Տնօրէն
Զ. ՖԻԹԻԼԻՍ
1—78

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ աշխարհի գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լաւ Սինկէրի մեքենայ ուզած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ առաջին բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը պոյը, թիւ 120։

Դասեր եւ նորաձեւութիւններ ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տանը։
16 31—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Ֆալկօ	1497	Գոզօ	3011	Մաչէօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալէփօ	3607	Ֆալկօ	1906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Ֆորտօ	895	Հիբօ	775	Մարսէլլա	3759	Տիրօ	1735
Արիոսթօ	2277	Ֆիտօ	4321	Հիտալգօ	1581	[illegible]	3567	Սիլվիօ	1193
Քասանօ	1822	Ֆովինօ	937	Հինտօ	3720	Միլ.	1057	Սոբրանօ	1203
Քոլորատօ	1264	Ֆուրօ	1383	Հորաթիօ	3690	Մոնտէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Քոմօ	1076	Ֆրայօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քոնինօ	841	Ֆիշամօ	514	Իսկօ	2554	Նէրօ	1033	Թորէօ	3327
Քոֆֆուլօ	4481	Իսլօ	2464	Իտահօ	5040	Օթէլլօ	4160	Թոլէտօ	1470
Քէյրօ	1371	Իլտորատօ	1520	Ժ. Լնօ	1080	Օն...օ	4036	Թօրինօ	437
Քոլիբսօ	1337	Իրագօ	1841	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Տանթէ	1244	Ֆիտօ	954	Քուրինօ	1807	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Տոգօ	1694	Ֆինտայօ	1628	Քոմօ	1760	Պօլօ	510	Վոլօ	1289
Տոմինօ	2720	Ֆլամինգօ	849	Լէօ	1053	Ռինալտօ	1229	Վիլթօրիա	2396
Էսթրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանդօ	2272	Ռոտէրիկօ	1663	Ձէնօ	1350
Ֆիտօ	2697	Կալիլէօ	3080	Լիվոռնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Ֆլորանթօ	4255	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռուֆօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն կը հասնէ։
Սիբիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 11—50

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ աժան կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ տներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՈՍԿՈԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց, թիւ 4
30 14—50

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. 160,000 ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՈՂ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 1904 ՅՈՒՆՎ. 1ԻՆ

ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Համայնագիտական բառարան եօթը հատորէ բաղկացեալ (վեցը հրատարակուած)

Հետզհետէ աճող կեանքի պայմանները ամենուն համար անհրաժեշտ կը դարձնեն համայնագիտական լաւ բառագիրք մը։ Այդ պատճառաւ է որ հրաշալի յաջողութիւն մը գտած է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍԸ, որ իր տեսակին մէջ կատարելութիւն մըն է. վերջին տարիանի կատարել, ինչպէս աճող պահանջները գոհացնող, նորա հարիւր ընտրեալ աշխատակիցներու կողմէ խմբագրուած, առատօրէն պատկերազարդուած եւ գունաւոր քարտէսներ ու տախտակներ կը պարունակէ։ Այս հիանալի բառագիրքը գիրքն է մինչեւ հիմա Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ հրատարակուած նմանօրինակ գործերէն։ Մինչեւ հիմա հրատարակուած վեց հատորները միայն կը պարունակեն 175,000է աւելի յօդուած, 36,000 պատկեր, 67 գունաւոր տախտակ եւ 360է աւելի սեւ եւ ուրիշ գոյներով քարտէսներ։ Այս մէկ քանի թիւերէն կարելի է գաղափար մը կազմել այն մեծ ծառայութեան՝ զոր կարելի է սպասել այսպիսի գործէ մը։ ԼԱՌՈՒՍ գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց, թիւ 17, խնդրողին՝ 16 երեսէ բաղկացեալ պրակ մը՝ ձրի կը ղրկէ։

Ամբողջ գործին բաժանորդագրութեան համար հիմնական գինն է 200 ֆրանք՝ թղթակազմ, 235 ֆրանք՝ կազմուած, վճարում. 100 ֆրանք ստորագրուած ատեն, եւ միւսը՝ վեց ամիսէ վեց ամիս։

Կարելի է բաժանորդագրուիլ Լառուս գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց, թիւ 17, նաեւ գլխաւոր գրավաճառանոցներուն մօտ։ Բաժանորդագրուողները կը ստանան հրատարակուած վեց փառաւոր հատորները. եօթներորդ եւ վերջին պիտի հրատարակուի յառաջիկայ յուլիսին։
25 16—50

GAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ՊԱԴԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՊԱԴԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը ճանչցուի ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութեանց։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս
Մ. ՌԸՆԷ ԲՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Դրանսաթլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, Նախկին գանձապետ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասած Բաթըրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն քննիչին որ կարենար արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։
28 44—50

Cie RUSSE
Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Մարտ
Դշ. 22]4 Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ եւ Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 22]4 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 23]5 Սեւաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 24]6 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Բէրսոն, Օտեսա-Նիքօլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 24]6 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա. երեկոյեան ժամը 4ին։
Ուր. 25]7 Տարտանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. երեկոյեան ժամը 4ին։
Շբ. 26]8 Օտեսա. երեկոյեան ժամը 4ին։
6—50

Արտօնատէր ՃԱՐԷՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Մարտ 1 (Ն. Ս.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. թ. 222 խառն Առտու ժ.	 վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	 վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1	25
11	7	» Կէօքճէ Քըզըք »	12	45
12	5	» Սապունճը Բունար »	12	3
12	59	» Ալայունտ »	11	7
1	41	» Չէքիրլէր »	10	23
2	41	» Տէօյէր »	9	35
3	10	» Իհսանիյէ »	8	50
3	34	» Համամ »	8	23
3	44	» Կազլըկէօլ Համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Պէյլիք Զողանլար »	6	50
6	6	» Չայ »	6	3
6	51	» Իսհագլու »	5	10
7	15	» Սուլթան »	4	45
7	46	» Աք շէհիր »	4	23
8	18	» Աղարի քէօյ »	3	43
9	—	» Զավուշճը քէօյ »	3	5
9	38	» Ըլկըն »	2	33
10	25	Գատըն-Խանը »	1	39
11	20	Սարայ-Էօնի »	12	57
11	52	» Մէյտան »	12	17
12	52	» Բաշնար-Գօյու »	11	12
1	30	ժմ. Գօնիա մկն.	10	30
իրկն.			առտու	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. թ. 122 խառն Առտու ժ.	 վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. թ. 121 խառն Իրկն. ժ.	 վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	10	—
12	44	» Աք Պունար »	9	18
1	24	» Ալփու Քէօյ »	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախուր »	7	58
3	9	» Սարըքէօյ »	7	1
3	58	» Պիչէր »	6	4
4	35	» Ճալըլէր »	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	—
6	3	» Բօլաթլը »	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ »	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ »	1	47
9	—	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	1	—
իրկն.			առտու	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ թ. 322 խառն Առտու ժ.	 վ.	 թ. 324 խառն Իրկն. ժ.	 վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ թ. 321 խառն Առտու ժ.	 վ.	 թ. 323 խառն Իրկն. ժ.	 վ.
1	5	11	15	մկն. Ալայունտ ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Քիօթահիա մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ թ. 425 Խառն Առտու ժ.	 վ.	 թ. Խառն Իրիկն. ժ.	 վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ թ. 426 խառն Իրիկն ժ.	 վ.	 թ. խառն Առտու ժ.	 վ.
5	36			մկն. Ատա-Բազար ժմ.	7	25		
5	54			ժմ. Համիտիէ մկն.	7	7		